

Sygn. akt **IV K 198/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach w IV Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący – SSO Sewer Skumiał

Protokolant – K. B.

w obecności Prokuratora Jacka Sławika

po rozpoznaniu w dniach: 7.08.2015r., 23.09.2015r., 14.10.2015r., 18.11.2015r., 15.01.2016r., 12.02.2016r., 23.03.2016r., 20.04.2016r., 18.05.2016r. sprawy:

1. P. A., syna W. i B. z domu F.,

urodzonego dnia (...)roku w Ś.,

oskarżonego o to, że:

I. w okresie od 5 października 2005 r. do 31 marca 2006 r. w R., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla Parafii PW (...) w R., polegającej na sfinansowaniu kosztów zakupu na jej rzecz kostki brukowej, poniesionych pierwotnie przez „(...)” Sp. z o.o., a następnie przeniesionych, poprzez transakcję sprzedaży tej kostki, na rzecz „(...)” Sp. z o.o. w R., wspólnie z J. D. (1) i L. S. (1), wyłudził na szkodę K. (...) Węgla Kamiennego „(...)” w R. kwotę **221.313,07 zł** - stanowiącą mienie znacznej wartości - w ten sposób, że po uprzednim sporządzeniu przez inne osoby zatrudnione w tej kopalni dokumentów - „Potwierdzeń wykonania zamówienia”, poświadczających nieprawdę w zakresie przeprowadzenia przez firmę „(...)” Sp. z o.o.” w R. na rzecz KWK „(...)” w R. prac, polegających na „przepychaniu kamienia na zwałach”, a zarazem wprowadzających w błąd osoby odpowiedzialne w KWK „(...)” w R. za merytoryczne rozliczanie faktur VAT, doprowadził do wystawienia przez firmę „(...)” Sp. z o.o. w R. poświadczających nieprawdę faktur VAT, w postaci: faktury nr (...) z dnia 10 października 2005 r. na kwotę 11.587,07 zł, faktury nr (...) z dnia 14 października 2005 r. na kwotę 16.221,90 zł, faktury nr (...) z dnia 21 października 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 26 października 2005 r. na kwotę 10.428,36 zł, faktury nr (...) z dnia 2 listopada 2005 r. na kwotę 6.952,24 zł, faktury nr (...) z dnia 4 listopada 2005 r., na kwotę 10.428,36 zł, faktury nr (...) z dnia 18 listopada 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 25 listopada 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 6 grudnia 2005 r. na kwotę 6.952,24 zł, faktury nr (...) z dnia 13 grudnia 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 16 grudnia 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 23 grudnia 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 1 grudnia 2005 r. na kwotę 10.428,36 zł, faktury nr (...) z dnia 2 stycznia 2006 r. na kwotę 13.904,49 zł, faktury nr (...) z dnia 24 marca 2006 r. na kwotę 17.380,61 zł i faktury nr (...) z dnia 3 kwietnia 2006 r. na kwotę 12.745,78 zł, obciążających pokrzywdzoną kopalnię na łączną kwotę **221.313,07 zł**, oraz do przelania tej kwoty na rachunek bankowy jego firmy,

tj. o czyn z art. 286§1 k.k. i art. 271§3 k.k. przy zast. art. 11§2 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k.;

2. J. D. (1), syna J. i M. z domu K.,

urodzonego dnia (...) roku w R.,

oskarżonego o to, że:

II. w okresie od 5 października 2005 r. do 31 marca 2006 r., w R., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla Parafii PW (...) w R., polegającej na sfinansowaniu kosztów zakupu na jej rzecz kostki brukowej, poniesionych pierwotnie przez „(...)” Sp. z o.o., a następnie przeniesionych, poprzez transakcję sprzedaży tej kostki, na rzecz „(...)” Sp. z o.o. w R., wspólnie z P. A. i L. S. (1), wyłudził na szkodę K. (...) Węgla Kamiennego „(...)” w R. kwotę **221.313,07 zł** - stanowiącą mienie znacznej wartości - w ten sposób, że po uprzednim sporządzeniu przez inne osoby zatrudnione w tej kopalni dokumentów - „Potwierdzeń wykonania zamówienia”, poświadczających nieprawdę w zakresie przeprowadzenia przez firmę „(...)” Sp. z o.o. w R. na rzecz KWK „(...)” w R. prac, polegających na „przepychaniu kamienia na zwałach”, a zarazem wprowadzających w błąd osoby odpowiedzialne w KWK „(...)” w R. za merytoryczne rozliczanie faktur VAT, doprowadził do wystawienia przez firmę „(...)” Sp. z o.o. w R. poświadczających nieprawdę faktur VAT, w postaci: faktury nr (...) z dnia 10 października 2005 r. na kwotę 11.587,07 zł, faktury nr (...) z dnia 14 października 2005 r. na kwotę 16.221,90 zł, faktury nr (...) z dnia 21 października 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 26 października 2005 r. na kwotę 10.428,36 zł, faktury nr (...) z dnia 2 listopada 2005 r. na kwotę 6.952,24 zł, faktury nr (...) z dnia 4 listopada 2005 r., na kwotę 10.428,36 zł, faktury nr (...) z dnia 18 listopada 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 25 listopada 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 6 grudnia 2005 r. na kwotę 6.952,24 zł, faktury nr (...) z dnia 13 grudnia 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 16 grudnia 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 23 grudnia 2005 r. na kwotę 17.380,61 zł, faktury nr (...) z dnia 1 grudnia 2005 r. na kwotę 10.428,36 zł, faktury nr (...) z dnia 2 stycznia 2006 r. na kwotę 13.904,49 zł, faktury nr (...) z dnia 24 marca 2006 r. na kwotę 17.380,61 zł i faktury nr (...) z dnia 3 kwietnia 2006 r. na kwotę 12.745,78 zł, obciążających pokrzywdzoną kopalnię na łączną kwotę **221.313,07 zł**, oraz do przelania tej kwoty na rachunek bankowy jego firmy,

tj. o czyn z art. 286§1 k.k. i art. 271§3 k.k. przy zast. art. 11§2 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k.;

3. A. S. (1), syna J. i U. z domu W.,

urodzonego dnia (...) roku w R.,

oskarżonego o to, że:

III. w okresie od 5 października 2005 r. do 31 marca 2006 r. w R., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, udzielił pomocy: B. S., R. P. (1), M. Ś., P. H., A. F. i M. G. do wystawienia łącznie 163 dokumentów - „Potwierdzeń wykonania zamówienia”, poświadczających nieprawdę w zakresie przeprowadzenia przez firmę „(...)” Sp. z o.o. w R. na rzecz KWK „(...)” w R. prac, polegających na „przepychaniu kamienia na zwałach”, w ten sposób, że naniósł w ich treści adnotację dotyczącą czasu pracy, zakresu robót i danych osobowych operatora maszyny,

tj. o czyn z art. 18 §3 k.k. w zw. z art. 271§3 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k.

4. J. J. (2), syna I. i A. z domu N.,

urodzonego dnia (...) roku w N.,

oskarżonego o to, że:

IV. w okresie od 2 grudnia 2005 roku do 27 lutego 2007 roku w R., działając w krótkich odstępach czasu z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości (...) S.A. wprowadzając w błąd jej pracowników z działu księgowości co do dostarczonego materiału budowlanego w ten sposób, że wystawił dokumenty w postaci faktur VAT z dnia 2.12.2005r. nr (...), 8.12.2005r. nr (...), 15.12.2005r. nr (...), 21.12.2005r. nr (...), 29.12.2005r. nr (...), 10.01.2006r. nr (...), 13.07.2006r. nr (...), 17.07.2006r. nr (...), 16.11.2006r. nr (...), 22.11.2006r. nr (...), 1.12.2006r. nr (...), 5.12.2006r. nr (...), 18.12.2006r. nr (...), 21.12.2006r. nr (...), 10.01.2007r. nr (...), 16.01.2007r. nr (...), 27.02.2007r. nr (...) na łączną kwotę 636 383,

81 zł netto, 776 388,00 zł brutto w oparciu o kosztorysy powykonawcze, do wystawienia których był uprawniony, dotyczące wykonania nawierzchni traktów pieszych wokół Kościoła PW (...) w R. i poświadczył w nich nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne, wykazując w nich zakup kostki granitowej/ kamiennej rzędowej i krawężników granitowych/ kamiennych pomimo tego, że nie poniósł kosztów zakupu tego materiału, wyrządzając szkodę w wysokości **286 508,83 złotych**, stanowiącą mienie znacznej wartości, na szkodę (...) S.A. z/s w K. Oddział KWK (...) w R.,

tj. o czyn z art. 286 §1 k.k. w zw. z art. 294 §1 k.k. i art. 271 §3 k.k. przy zastosowaniu art. 11 §2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

o r z e k a (stosując art. 4 § 1 kk):

1. uznaje oskarżonego **J. J. (2)** (J.) za winnego tego, że w okresie od 2 grudnia 2005 roku do 27 lutego 2007 roku w R., działając w krótkich odstępach czasu z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem K. (...) Węgla Kamiennego „(...)” w R. wprowadzając w błąd jej pracowników z działu księgowości co do należności za część materiału granitowego w ten sposób, że wystawił dokumenty w postaci faktur VAT z dnia 2.12.2005r. nr (...), 8.12.2005r. nr (...), 15.12.2005r. nr (...), 21.12.2005r. nr (...), 29.12.2005r. nr (...), 10.01.2006r. nr (...), 13.07.2006r. nr (...), 17.07.2006r. nr (...), 16.11.2006r. nr (...), 22.11.2006r. nr (...), 1.12.2006r. nr (...), 5.12.2006r. nr (...), 18.12.2006r. nr (...), 21.12.2006r. nr (...), 10.01.2007r. nr (...), 16.01.2007r. nr (...), 27.02.2007r. nr (...) na łączną kwotę 636 383, 81 zł netto, w oparciu o kosztorysy powykonawcze, do wystawienia których był uprawniony, dotyczące wykonania nawierzchni traktów pieszych wokół Kościoła PW (...) w R., poświadczając w nich nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne, a to wykazując w nich zakup kostki granitowej kamiennej rzędowej i krawężników granitowych kamiennych bez uwzględnienia faktu uprzedniego sfinansowania przez kopalnię 306,32 tony, czyli znacznej części, materiału granitowego, jak też zawiązując własne zakupy o 65,0045 tony kostki i 315 metrów bieżących krawężnika, wyrządzając szkodę w wysokości **161 775,01 złotych**, to jest występkę z **art. 286 § 1 kk w zw. z art. 271 § 3 kk przy zastosowaniu art. 11 § 2 kk i art. 12 kk** i za to na mocy art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk oraz art. 33 § 1, 2 i 3 kk skazuje go na **karę 1 (jeden) roku i 6 (sześć) miesięcy** pozbawienia wolności oraz **100** (sto) stawek dziennych grzywny przy stawce równoważnej **75** (siedemdziesiąt pięć) złotych;

2. na mocy art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 pkt. 2 kk **warunkowo zawiesza** wykonanie orzeczonej wyżej **kary pozbawienia wolności** na okres **próby 3** (trzy) lat;

3. na mocy **art. 72 § 2 kk** zobowiązuje oskarżonego **J. J. (2)** do **naprawienia w okresie próby części szkody** poprzez zapłatę na rzecz KWK „(...)” kwoty **100.000** (sto tysięcy) złotych;

4. na mocy **art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 § 1 kk warunkowo umarza** na okres **próby 2** (dwa) lat postępowanie karne wobec oskarżonych **P. A. i J. D. (1)** o czyn **z art. 271 § 1 kk**, polegający na tym, że w okresie od 5 października 2005r. do 31 marca 2006r. w R., w wykonaniu nieformalnego porozumienia z dyrekcją KWK „(...)” dotyczącego usunięcia szkód górniczych powstałych (również) w traktach pieszych wokół Kościoła pod wezwaniem (...) w R. K. w sposób zgodny z zaleceniami konserwatorów zabytków, to jest przez położenie nawierzchni z kostki granitowej zamiast behatonowej – świadomie wykorzystując wypełnione przez inne osoby druki wewnętrzne, nie odzwierciedlające stanu faktycznego – 163 „potwierdzenia wykonania zamówienia” - doprowadzili do wystawienia przez firmę (...) Sp. z o.o. w R. poświadczających nieprawdę w zakresie wykonanych robót dokumentów w postaci faktur VAT: nr (...) z dnia 14 października 2005 r., nr (...) z dnia 14 października 2005 r., nr (...) z dnia 21 października 2005 r., nr (...) z dnia 26 października 2005 r., nr (...) z dnia 2 listopada 2005 r., faktury nr (...) z dnia 4 listopada 2005 r., nr (...) z dnia 18 listopada 2005 r., nr (...) z dnia 25 listopada 2005 r., nr (...) z dnia 1 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 6 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 13 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 16 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 23 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 2 stycznia 2006 r., nr (...) z dnia 24 marca 2006 r. i nr (...) z dnia 3 kwietnia 2006 r.;

5. na mocy **art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt. 7 kk i art. 43a § 1 kk** orzeka **świadczenie pieniężne** na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, od **P. A.** w kwocie **10.000** (dziesięć tysięcy) złotych a od **J. D. (1)** w kwocie **7.500** (siedem tysięcy pięćset) złotych;

6. **uniewinnia** oskarżonego **A. S. (1)** od popełnienia zarzucanego mu czynu i **w tym zakresie, na mocy art. 632 pkt. 2 kpk** kosztami procesu obciąża Skarb Państwa;

7. na mocy art. 2 i 3 ustawy z dnia 23.06.73r. o opłatach w sprawach karnych **zasądza** od oskarżonego **J. J. (2)** na rzecz Skarbu Państwa **opłatę** w kwocie **1.800** (jeden tysiąc osiemset) złotych, na mocy art. 7 ustawy z dnia 23.06.73r. o opłatach w sprawach karnych **zasądza** od każdego z oskarżonych – **P. A. i J. D. (1)** – opłatę w kwocie **100** (sto) złotych, zaś na mocy art. 633 kpk w zw. z art. 629 kpk i art. 627 kpk **obciąża oskarżonych – J. J. (2), P. A. i J. D. (1)** wydatkami poniesionymi dotychczas w sprawie przez Skarb Państwa.

SSO Sewer Skumiał

Sygn. akt IV K 198/14

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

Oskarżenia P. A., J. D. (1) i A. S. (1)

Na skutek prac wydobywczych prowadzonych w **K. (...) Węgla Kamiennego (...) (zwanej dalej: „K. (...))** doszło do powstania szkód górniczych w budynku **kościół Parafii (...) pod wezwaniem (...) w R. – K.**, jak również w prowadzących do budynku schodach i okalających go traktach pieszych (por. opinię stanu technicznego budynku kościoła k. 1211-1212 t. XI). Szkody miały zostać naprawione na koszt K. (...), w ramach procedury usuwania szkód górniczych. Budynek kościoła był wpisany do rejestru zabytków, w związku z czym wszelkie prace wymagały zgody właściwego konserwatora zabytków. Znalazło to odzwierciedlenie w sporządzonym w dniu 13 września 2005 r. protokole z nadzoru rzeczoznawczego sporządzonego przez Zakład (...) (k. 254 t. II akt IV K (...)). Już wówczas podczas wstępnych ustaleń za sugestią przedstawiciela konserwatora zabytków podjęto decyzję, że trakty – w miejsce dotychczasowej kostki betonowej – mają zostać wykonane z kostki granitowej (materiałów granitowych), która będzie nawiązywała do okresu wybudowania kościoła.

(Dowód: zeznania świadka J. L. k. 117 t. I, 161 t. V, 271-272 t. VII, zeznania świadka J. M. (1) k. 146-147 t. III, 272-273 t. VII; zeznania świadka J. S. (1) k. 12-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 902-904 t. X, 1155-1157 t. XI; zeznania świadka M. S. (1) k. 688 t. IX; zeznania świadka J. S. (2) k. 926-927 t. V, 1016-1016v t. VI akt sprawy IV K (...), 1246-1247 t. XII; dokumentacja Miejskiego Konserwatora Zabytków k. 723-745 t. IX; zeznania świadka R. C. k. 74-75 t. I, 726-727 t. IV akt IV K (...), 1169 t. XI; zeznania świadka R. P. (2) k. 974-976 t. IV, 1008-1009 t. VI, 1291-1292 t. VII akt IV K (...), 1185-1186 t. XI; zeznania świadka C. M. k. 966-968 t. V, 1008-1009 t. VI, 1293-1294 t. VII akt IV K (...), t. X, 1214-1215 t. XI; zeznania świadka A. S. (2) k. 1305-1306 t. VII akt IV K (...), 1215 t. XI; protokół ws. stanu technicznego k. 943 t. V akt IV K (...); decyzje PINB k. 932-933, 941-942, 946, 955-956 t. V akt IV K (...); postanowienie konserwatora zabytków k. 948 t. V akt IV K (...))

W dniu 27 września 2005 r. przeprowadzono negocjacje, zaś w dniu 5 października 2005 r. KWK (...) zleciła sporządzenie firmie (...) projektu architektonicznego, który dotyczył traktów pieszych wykonanych z kostki granitowej (k. 761-763 t. IX). W dniu 15 października 2005 r. został sporządzony projekt architektoniczny wymiany kostki betonowej na granitową (k. 347-368 t. VII; k. 721 t. IX k. 626-646 t. IV akt IV K (...)) i tego samego dnia proboszcz Parafii ks. J. L. wystąpił z wnioskiem do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zgodę na wykonanie prac zgodnie z projektem (k. 281 t. VII, 572 t. III akt IV K (...)). W dniu 13 grudnia 2005 r. (...) Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał pozwolenie na renowację traktów pieszych zgodnie z projektem sporządzonym przez firmę (...) (k. 574 t. III, 959-960 t. V akt IV K (...)).

(Dowód: zeznania świadka J. L. k. 117 t. I, 161 t. V, 271-272 t. VII; zeznania świadka J. S. (1) k. 12-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 902-904 t. X, 1155-1157 t. XI; zeznania świadka M. S. (1) k. 688 t. IX; zeznania świadka J. S. (2) k. 926-927 t. V, 1016-1016v t. VI akt sprawy IV K (...), 1246- (...) t. XII; umowa z firmą (...) k. 961-963 t. V akt IV K (...); dokumentacja (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków k. 720-721 t. IX; dokumentacja Miejskiego Konserwatora Zabytków k. 723-745 t. IX; zeznania świadka J. D. (2) k. 973-975 t. V, 1010-1013 t. VI, 1373-1374, 1389-1392, 1395-1396 t. VII akt IV K (...), 1184-1185 t. XI)

Dyrektor K. (...) J. S. (1) był osobiście zaangażowany w proces remontu kościoła – wizytował teren budowy, nadzorował prace, rozmawiał z proboszczem i konserwatorami zabytków. Uważał, że obowiązujące wówczas procedury usuwania szkód górniczych uniemożliwiają wymianę kostki behatonowej na granitową i szybką realizację tej inwestycji. Z tego też względu podjął decyzję o zakupie kostki granitowej wraz z materiałem podkładowym z pominięciem procedur związanych z usuwaniem szkód górniczych. W tym celu J. S. (1) i **J. R. (1) – ówczesny zastępca kierownika ds. marketingu w K. (...)** – skontaktowali się z przedsiębiorcą **A. P.** – wieloletnim kontrahentem KWK (...) – zlecając mu zakup materiału granitowego na trakty piesze i jego transport bezpośrednio na teren Parafii. Po pewnym czasie, gdy domagał się zapłaty za dostarczaną kostkę, zakomunikowali mu, że za usługę zapłaci firma **PPHU (...) Sp. z o.o. w R.**, która współpracowała z K. (...) na podstawie umowy z dnia 26 lipca 1995 r. Nr (...) (obowiązującej nadal na podstawie aneksów), na mocy której (...) jako zleceniobiorca zobowiązana była świadczyć na rzecz kopalni liczne usługi szczegółowo określone w treści umowy. Na firmę tę miał być następnie fakturowany zakup kostki granitowej z materiałem podkładowym, zaś środki finansowe na jej zakup miały zostać pozyskane z kopalni tytułem wynagrodzenia dla (...) za niewykonane usługi polegające na przepychaniu kamienia na zwalach. Do pierwszych ustaleń w tym zakresie doszło w rozmowie telefonicznej pomiędzy J. S. (1) a **oskarżonym P. A., prezesem PPHU (...) Sp. z o.o. w R.**

(Dowód: zeznania świadka J. S. (1) k. 12-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 902-904 t. X, 1155-1157 t. XI; zeznania świadka J. R. (1) k. 4-6, 120-121 t. I, 190-191 t. IV, 249-250 t. VII, 643-645 t. IX, 1154-1155 t. XI; zeznania świadka L. S. (1) k. 21-22 t. I, 562-563v t. III akt IV K (...), 124-125 t. IV, 645-646 t. IX, k. 1157 t. XI; zeznania świadka A. P. k. 157-158 t. I, 651-652, 708-709 t. IV, 909-910 t. V akt sprawy IV K (...), k. 464-466v akt sprawy IV K (...), 1247v t. XII; zeznania świadka R. C. k. 74-75 t. I, 726-727 t. IV akt IV K (...), 1169 t. XI; zeznania świadka J. R. (2) k. 1315-1316 t. VII akt sprawy IV K (...), 1167-1169 t. XI; odpisy umów wraz z aneksami k. 236-245 t. VII)

A. P. skontaktował się z oskarżonym P. A. - prezesem firmy (...), który potwierdził dokonane z przedstawicielami K. (...) ustalenia w zakresie zapłaty za zakupiony przez niego materiał granitowy – miał zapłacić A. P. koszty kostki powiększone o koszty jej transportu na plac budowy.

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI; zeznania świadka J. R. (1) k. 4-6, 120-121 t. I, 190-191 t. IV, 249-250 t. VII, 643-645 t. IX, 1154-1155 t. XI; zeznania świadka A. P. k. 157-158 t. I, 651-652, 708-709 t. IV, 909-910 t. V akt sprawy IV K (...), k. 464-466v akt sprawy IV K (...), 1247v t. XII)

Do spotkania pomiędzy oskarżonym P. A. a J. R. (1) i **nadsztygarem L. S. (1)** doszło w siedzibie firmy (...). Ustalono wówczas, że informacje dotyczące wysokości kwot pieniężnych do wpisania w dokumentach o nazwie „**potwierdzenie wykonania zamówienia**” L. S. (1) będzie przekazywać bezpośrednio **oskarżonemu J. D. (1) – kierownikowi działu sprzętowo-transportowego (...)**, a ten z kolei będzie przekazywał te dane swojemu podwładnemu **oskarżonemu A. S. (1), pełniącemu w spółce funkcję dyspozytora transportu.**

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego J. D. (1) k. 146 t. IV, 230-232 t. VII, 626 t. IX, 1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego A. S. (1) k. 185 t. IV, 232-233 t. VII, 626-627, 668 t. IX, 1135 t. XI; zeznania świadka L. S. (1) k. 21-22 t. I, 562-563v t. III akt IV K (...), 124-125 t. IV, 645-646 t. IX, k. 1157 t. XI)

Nadsztygar L. S. (1) w wyniku ustaleń z dyrektorem kopalni J. S. (1) polecił także M. G., aby podlegli mu sztygarzy zmianowi uprawnieni do potwierdzania wykonania prac, poświadczali nieprawdę w sporządzanej przez nich dokumentacji, tj. na „potwierdzeniach wykonania zamówienia”, które uzyskiwane były z firmy (...) od oskarżonego A. S. (1), a także poświadczali nieprawdę w oddziałowych książkach raportowych w zakresie przeprowadzenia przez firmę (...) na rzecz KWK (...) prac, polegających na przepychaniu kamienia na zwałach. Z ramienia spółki (...) częściowo wypełnione druki potwierdzenia wykonania zamówienia przekazywał bezpośrednio M. G. oskarżony A. S. (1), który także je następnie odbierał po sporządzeniu wymaganych adnotacji przez nadzór kopalni.

(Dowód: zeznania świadka L. S. (1) k. 21-22 t. I, 562-563v t. III akt IV K (...), 124-125 t. IV, 645-646 t. IX, k. 1157 t. XI; zeznania świadka M. G. k. 133-134, 138-140 t. IV, 258-259 t. VII; zeznania świadka J. S. (1) k. 12-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 902-904 t. X, 1155-1157 t. XI; załączniki - Oddziałowe Książki Raportowe; zamówienia k. 647-650 t. IV akt IV K (...))

W celu uzyskania środków pieniężnych na zapłatę za zakupioną kostkę granitową i materiał podkładowy z ramienia firmy (...) począwszy od dnia 5 października 2005 r. do dnia 31 marca 2006 r. oskarżony A. S. (1) sukcesywnie dostarczał sztygarowi M. G. częściowo wypisane przez siebie druki dokumentów „potwierdzenia wykonania zamówienia”, w których nanosił adnotację dotyczącą danych osobowych operatora, danych maszyny, miejsca i czasu pracy, a następnie podpisywał. Sztygarzy zmianowi B. S., R. P. (1), M. Ś., P. H., A. F. (zmarł k. 169 t. III) czyniąc odpowiednie adnotacje na dokumentacji potwierdzenia wykonania zamówienia potwierdzali wykonanie prac, a następnie oskarżony A. S. (1) odbierał od M. G. dokumenty, wprowadzał dane do systemu komputerowego, po czym przedkładał dokumentację w księgowości, gdzie po sprawdzeniu merytorycznym J. E., na ich podstawie, począwszy od dnia 14 października 2005 r., wystawiała w imieniu firmy (...) **faktury Vat za niewykonane usługi** i przedkładała je głównej księgowej J. D. (3) do podpisu. Następnie całość dokumentacji przekazywano do KWK (...) celem realizacji zapłaty za faktury. Tymczasem normalna procedura wystawienia „potwierdzenia wykonania zamówienia” polegała na tym, że operator sprzętu rano odbierał druk potwierdzenia wykonania zamówienia podstemplowany pieczęcią firmową, wypisywał godziny pracy i zgłaszał się do pracy, gdzie przekazywał druk dozorowi kopalni, następnie podpisane druki potwierdzające wykonanie pracy przekazywane były do firmy (...), gdzie były wprowadzane do systemu komputerowego i przekazywane do księgowości, gdzie stanowiły podstawę do wystawienia obciążającej kopalnię faktury Vat.

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego J. D. (1) k. 146 t. IV, 230-232 t. VII, 626 t. IX, 1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego A. S. (1) k. 185 t. IV, 232-233 t. VII, 626-627, 668 t. IX, 1135 t. XI; zeznania świadka M. G. k. 133-134, 138-140 t. IV, 258-259 t. VII; zeznania świadka J. E. k. 95-96 t. IV, 273 t. VII, 464-465 t. VIII; zeznania świadka B. S. k. 151-152 t. III, 100-101 t. IV, 247-248 t. VII; zeznania świadka R. P. (1) k. 155-156 t. III, 105-106 t. IV, 162-163 t. V, 248 t. VII; zeznania świadka P. H. k. 164-165 t. III, 110-111 t. IV, 248 t. VII; zeznania świadka M. Ś. k. 159-160 t. III, 115-116, 118-119, 120 t. IV, 246-247 t. VII; protokół zatrzymania rzeczy wraz z dokumentacją k. 144 t. I; 178 t. II; protokół oględzin dokumentacji k. 139-142 t. III, 93-94, 97 t. IV; protokół zatrzymania rzeczy k. 186-, 187-188 t. III; załączniki - Oddziałowe Książki Raportowe; zakres czynności J. E. k. 460-463 t. VIII; zamówienia k. 647-650 t. IV akt IV K (...))

Począwszy od dnia 3 listopada 2005 r. A. P. sukcesywnie kupował materiał granitowy na trakty pieszce, wcześniej wyszukany przez J. R. (1) i zatwierdzony przez konserwatora zabytków, a następnie transportował go bezpośrednio na teren Parafii, gdzie przy użyciu sprzętu z (...) był rozładowywany. Następnie począwszy od dnia 30 listopada 2005 r. A. P. fakturował sprzedaż tego materiału na rzecz firmy (...).

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego J. D. (1) k. 146 t. IV, 230-232 t. VII, 626 t. IX, 1135 t. XI; zeznania świadka J. R. (1) k. 4-6, 120-121 t. I, 190-191 t. IV, 249-250 t. VII, 643-645 t. IX, 1154-1155 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego A. S. (1) k. 185 t. IV, 232-233 t. VII, 626-627, 668 t. IX, 1135 t. XI; zeznania świadka A. P. k. 157-158 t. I, 651-652, 708-709 t. IV, 909-910 t. V akt sprawy IV K (...),

k. 464-466v akt sprawy IV K (...), 1247v t. XII; zeznania świadka J. S. (1) k. 9-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, k. 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 1155-1157 t. XI; zeznania świadka L. S. (2) k. 715-716 t. IV akt sprawy IV K (...), 1183-1184 t. XI; zeznania świadka K. K. k. 724 t. IV akt sprawy IV K (...), 1184 t. XI; zeznania świadka A. K. (1) k. 721 t. IV akt sprawy IV K (...), 1184, XI)

Łącznie w okresie od dnia 3 listopada 2005 r. do dnia 6 lutego 2006 r. firma A. P. zakupiła kostkę granitową wraz z materiałem podkładowym w ilości 306,32 ton za kwotę 154.983,02 złote (k. 140-143, 144-151 t. I akt IV K (...)), zaś od dnia 30 listopada 2005 r. do dnia 31 marca 2006 r. firma A. P. (...) wystawiła faktury Vat spółce (...) na łączną kwotę 208.217,60 złotych (k. 152-156, 162-166 t. I akt IV K (...)). Należności z tego tytułu zostały zapłacone ze środków pieniężnych uzyskanych od KWK (...) na podstawie wystawionych w okresie od dnia 14 października 2005 r. do dnia 31 marca 2006 r. przez (...) faktur za niewykonane usługi przepychania kamienia na zwałach opiewające na łączną kwotę 221.313,07 złotych (k. 186-201 t. I akt IV K (...)). Faktury te funkcjonowały w normalnym obiegu faktur w K. (...), były podpisywane przez główną księgową (zmarła k. 913 t. V akt IV K (...)) i zatwierdzane przez Zastępcę Dyrektora ds. Ekonomiczno-Handlowych J. R. (2). Pracownicy ci nie kontrolowali faktycznego wykonania udokumentowanych nimi usług, gdyż należało to do kompetencji pracowników odpowiednich działów. Pierwsze przelewy środków pieniężnych na rzecz (...) z tego tytułu przez KWK (...) miały miejsce już po upływie terminu płatności i następowały począwszy od dnia 21 grudnia 2005 r. (k. 506-523, 524-526, 527-532, 535, 539-541 t. III akt IV K (...))

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego J. D. (1) k. 146 t. IV, 230-232 t. VII, 626 t. IX, 1135 t. XI; zeznania świadka A. P. k. 157-158 t. I, 651-652, 708-709 t. IV, 909-910 t. V akt sprawy IV K (...), k. 464-466v akt sprawy IV K (...), 1247v t. XII; instrukcja kontroli i obiegu dokumentów księgowych k. 808-814 t. X; protokół zatrzymania rzeczy wraz z dokumentacją k. 30-32, 33-44, 45-49, 55-58, 59-75, 124-126, 127-143, 146-148, 149 t. I, 144 t. I- 178 t. II, 111-150 t. V ; protokół oględzin dokumentacji k. 52-53, 113-114 t. I; zeznania świadka G. M. 547-548, 569 t. III, 660v t. IV, 12951296 t. VII, 1170-1171 t. X; zeznania świadka J. R. (2) k. 1315-1316 t. VII akt sprawy IV K (...), 1167-1169 t. XI; zeznania świadka M. J. k. 1289-1290 t. VII akt IV K (...), 1215 t. XI; zeznania świadka J. H. k. 1313 t. VII akt IV K (...), 1216 t. XI; zeznania świadka B. P. k. 1317 t. VII, 1216 t. XI; zeznania świadka U. J. k. 1216v t. XI)

Na części dokumentacji (...) dołączonej do faktur dokumentujących zakup kostki granitowej i materiału podkładowego od firmy A. P. znajdowały się adnotacje dotyczące przekazania zakupionego materiału na wykonanie prac związanych z budową skarpy zabezpieczającej na terenie byłej kopalni (...). Dokumentacja ta była zatwierdzona przez oskarżonych P. A. i J. D. (1) – kierownika działu sprzętowo-transportowego. Sporządzono także dokumenty rozchodu wewnętrznego i wciągnięto zakup kamienia jako koszty przychodu.

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI; częściowo wyjaśnienia oskarżonego J. D. (1) k. 146 t. IV, 230-232 t. VII, 626 t. IX, 1135 t. XI; zeznania świadka D. H. k. 487 t. VIII; zeznania świadka A. K. (2) k. 487v t. VIII; zeznania świadka D. K. k. 486-487 t. VIII; zeznania świadka D. U. k. 157-158 t. V, 273-274 t. VII, 484-485 t. VIII; zeznania świadka P. B. k. 488 t. VIII; zeznania świadka J. M. (2) k. 485 t. VIII; zamówienie k. 759 t. IV akt IV K (...), protokoły odbioru (...) -763 t. IV akt IV K (...); protokół zatrzymania wraz z dokumentacją k. 30-32, 45-49, 55-58, 59-75 t. I; protokół oględzin k. 52-53, 113-114 t. I)

Oskarżony J. J. (2)

Równoległe do zakupu materiałów granitowych było prowadzone postępowanie dotyczące usuwania szkód górniczych w trybie awaryjnym w traktach pieszych, które podzielono na cztery etapy wykonawcze zgodnie z projektem architektonicznym z dnia 15 października 2005 r. Wykonawcą tych prac został **oskarżony J. J. (2), prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PBUH „(...)” J. J. (2) z siedzibą w R.** . Przy wykonywaniu poszczególnych etapów posłużył się podwykonawcami (wskazanymi szczegółowo poniżej). Umowy pomiędzy K. (...) a oskarżonym J. J. (2) zawierane były odrębnie na poszczególne etapy robót. Po ukończeniu danego

oskarżony sporządził **kosztorys powykonawczy**, zatwierdzany przez Komisję Oceny Projektów Usuwania Szkód Górniczych, który kwotowo odpowiadał umowie. Wydarzenia związane z realizacją każdego z etapów prac zostały przedstawione poniżej:

W okresie od dnia 17 listopada 2005 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. przeprowadzono procedurę dotyczącą usuwania szkód górniczych w traktach pieszych związanych z pracami wokół kościoła od strony ul. (...), której koszt wyniósł 211.272,80 zł netto, w trakcie której wykonano:

- w dniu 17 listopada 2005 r. sporządzono protokół konieczności rozebrania kostki betonowej i ułożenie kostki granitowej (k. 282 t. VII; 573 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 18 listopada 2005 r. zlecono wykonanie prac zgodnie z protokołem konieczności z dnia 17 listopada 2005 r.;
- w dniu 18 listopada 2005 r. przekazano placu budowy (...) (k. 586 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 24 listopada 2005 r. Komisja Oceny Projektów Usuwania Szkód Górniczych zatwierdziła kosztorys wykonania prac sporządzony przez (...) (k. 588 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 25 listopada 2005 r. podpisano umowę z (...) na ułożenie traktów pieszych przy budynku kościoła na kwotę netto 211.272,80 zł (k. 578-580 t. III akt IV K (...)) wraz kosztorysem powykonawczym (k. 101-108 t. I akt IV K (...)),
- w dniu 19 grudnia 2005 r. podpisano ugodę pomiędzy Parafią a KWK (...) w przedmiocie naprawy traktów pieszych – rozebranie i ponowne wykonanie z kostki granitowej (k. 576-577 t. III akt IV K (...)),
- prace zostały wykonane przez podwykonawcę E. – RB R. R.;
- płatności wykonawcy były dokonywane przez KWK (...) na podstawie faktur Vat w dniach: 2 grudnia 2005 r. - 48.190 złotych, 8 grudnia 2005 r. - 48.556 złotych, 15 grudnia 2005 r. - 47.580 złotych, 21 grudnia 2005 r. - 48.800 złotych, 29 grudnia 2005 r. - 48.800 złotych i 10 stycznia 2006 r. - 15.826,82 złotych, łącznie na kwotę netto 211.272,80 złotych, brutto 257.752,82 złotych (k. 402, 411, 427, 436, 444 t. III akt IV K (...));
- prace zostały odebrane komisyjnie w dniu 31 grudnia 2005 r. (k. 587 t. III akt IV K (...)).

W okresie od dnia 10 maja 2006 r. do dnia 17 lipca 2006 r. przeprowadzono procedurę dotyczącą usuwania szkód górniczych w traktach pieszych związanych z pracami wokół kościoła od strony cmentarza, której koszt wyniósł 69.736,02 zł netto, w trakcie której wykonano:

- w dniu 10 maja 2006 r. sporządzono protokół konieczności rozebrania kostki betonowej i ułożenie kostki granitowej (k. 589 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 15 maja 2006 r. zlecono wykonanie prac zgodnie z protokołem konieczności z dnia 10 maja 2006 r.;
- w dniu 16 maja 2006 r. przekazano plac budowy wykonawcy (...) (k. 596 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 25 maja 2006 r. Komisja Oceny Projektów Usuwania Szkód Górniczych zatwierdziła kosztorys wykonania prac (k. 598 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 14 czerwca 2006 r. podpisano ugodę pomiędzy Parafią a KWK (...) w przedmiocie ich naprawy – rozebranie i ponowne wykonanie z kostki granitowej (k. 590-591 t. III akt IV K (...)),

- w dniu 23 czerwca 2006 r. podpisano umowę z (...) na ułożenie traktów pieszych wokół budynku kościoła od strony cmentarza na kwotę netto 69.736,02 zł (k. 592-593 t. III akt IV K (...)) wraz kosztorysem powykonawczym (k. 76-79 t. I akt IV K (...)),
- prace zostały wykonane przez podwykonawcę E. – RB R. R.;
- płatności wykonawcy były dokonywane przez KWK (...) na podstawie faktur Vat w dniach: 13 lipca 2006 r. - 42.700 złotych, 17 lipca 2006 r. - 42.377,94 łącznie na kwotę netto 69.736,02 złotych, brutto 85.077,94 złotych (k. 450, 453 t. III akt IV K (...));
- prace zostały odebrane komisyjnie w dniu 17 lipca 2006 r. (k. 597 t. III akt IV K (...)).

W okresie od dnia 31 października 2006 r. do dnia 5 grudnia 2006 r. przeprowadzono procedurę dotyczącą usuwania szkód górniczych w traktach pieszych związanych z pracami wokół kościoła od strony cmentarza (północno-wschodniej), której koszt wyniósł 159.475,15 zł netto, w trakcie której wykonano:

- w dniu 30 października 2006 r. sporządzono protokół konieczności rozebrania kostki betonowej i ułożenie kostki granitowej (k. 599 t. III akt IV K (...)),
- w dniu 31 października 2006 r. zlecono wykonanie prac zgodnie z protokołem konieczności z dnia 30 października 2006 r.;
- w dniu 6 listopada 2006 r. przekazano plac budowy (...) (k. 608 t. IV akt IV K (...)),
- w dniu 6 listopada 2006 r. Komisja Oceny Projektów Usuwania Szkód Górniczych zatwierdziła kosztorys wykonania prac (k. 610 t. IV akt IV K (...)),
- w dniu 7 listopada 2006 r. podpisano umowę z (...) na ułożenie traktów pieszych od strony cmentarza (północno-wschodniej) wokół budynku kościoła na kwotę netto 159.475,15 zł (k. 602-607 t. IV akt IV K (...)) wraz kosztorysem powykonawczym (k. 82-86 t. I akt IV K (...)),
- w dniu 20 listopada 2006 r. podpisano ugodę pomiędzy Parafią a KWK (...) w przedmiocie ich naprawy – rozebranie i ponowne wykonanie z kostki granitowej (k. 600-601 t. III akt IV K (...)),
- prace zostały wykonane przez podwykonawcę E. – RB R. R.;
- płatności wykonawcy były dokonywane przez KWK (...) na podstawie faktur Vat w dniach: 16 listopada 2006 r. - 48.800 złotych, 22 listopada 2006 r. - 48.800 złotych, 1 grudnia 2006 r. - 48.800 złotych, 5 grudnia 2006 r. - 48.159,68 złotych, łącznie na kwotę netto 159.475,15 złotych, brutto 194.559,68 złotych (k. 456, 459, 462, 465 t. I akt IV K (...));
- prace zostały odebrane komisyjnie w dniu 5 grudnia 2006 r. (k. 609 t. IV akt IV K (...)).

W okresie od dnia 2 listopada 2006 r. do dnia 21 grudnia 2006 r. przeprowadzono procedurę dotyczącą usuwania szkód górniczych w traktach pieszych związanych z pracami wokół kościoła od strony ul. O. (południowo-wschodniej), której koszt wyniósł 195.899,64 zł netto, w trakcie której wykonano:

- w dniu 2 listopada 2006 r. r. sporządzono protokół konieczności rozebrania kostki betonowej i ułożenie kostki granitowej (k. 611 t. IV akt IV K (...)),
- w dniu 3 listopada 2006 r. zlecono wykonanie prac zgodnie z protokołem konieczności z dnia 2 listopada 2006 r.;
- w dniu 6 listopada 2006 r. przekazano plac budowy (...) (k. 621 t. IV akt IV K (...)),

- w dniu 6 listopada 2006 r. Komisja Oceny Projektów Usuwania Szkód Górniczych zatwierdziła kosztorys wykonania prac (k. 623 t. IV akt IV K (...)),
- w dniu 7 listopada 2006 r. podpisano umowę z (...) na ułożenie traktów pieszych od strony ul. O. (południowo-wschodnie) wokół budynku kościoła na kwotę 195.899,64 zł (k. 614-615 t. IV akt IV K (...)) wraz kosztorysem powykonawczym (k. 91-95 t. I akt IV K (...)),
- w dniu 20 listopada 2006 r. podpisano ugodę pomiędzy Parafią a KWK (...) w przedmiocie ich naprawy – rozebranie i ponowne wykonanie z kostki granitowej (k. 612-613 t. IV akt IV K (...)),
- prace zostały wykonane przez podwykonawcę E. – RB R. R. i (...) RB M. S. (1);
- płatności wykonawcy były dokonywane przez KWK (...) na podstawie faktur Vat w dniach: 18 grudnia 2006 r. - 48.800 złotych, 21 grudnia 2006 r. - 48.800 złotych, 10 stycznia 2007 r. - 48.800 złotych, 16 stycznia 2007 r. - 48.800 złotych, 27 lutego 2007 r. - 43.797,56 złotych, łącznie na kwotę netto 195.899,64 złotych, brutto 238.997,56 złotych (k. 468, 471, 474, 477, 480 t. I akt IV K (...));
- prace zostały odebrane komisyjnie w dniu 21 grudnia 2006 r. (k. 622 t. IV akt IV K (...))

Całość prac związanych z usuwaniem szkód górniczych w trybie awaryjnym w traktach pieszych została odebrana w dniu 31 grudnia 2006 r. (k. 624 IV akt IV K (...)), natomiast całość prac dotyczących kościoła w R. – K. została odebrana w dniu 5 września 2007 r. (k. 625 t. IV akt IV K (...)). Należność została w całości wypłacona wykonawcy – oskarżonemu J. J. (2).

(Dowód: zestawienie należności k. 195-196 tom V; dokumentacja z (...) k. 52-114 tom VI; pisma K.SA k. 210, 219, 225, 241 t. II akt IV K (...); odpisy historii operacji na rachunkach bankowych k. 56-64 tom IV; faktury VAT k. 140-143, 144-151, 152-156, 162-166, 402, 411, 427, 436, 444, 450, 453, 456, 459, 462, 465, 468, 471, 474, 477, 480, 580-585, 594-595604-607; 616-620, 771 t. I-IV akt IV K (...); załączniki do faktur VAT k. 401, 410, 418, 426, 435, 443, 449, 452, 455, 458, 461, 464, 467, 470, 473, 476, 479 t. II-III akt IV K (...))

Kiedy oskarżony J. J. (2) obejmował budowę, znajdowały się już na niej materiały granitowe w ilości 306,32 ton, dostarczone na teren budowy przez firmę A. P. (...), za które należność zapłaciła spółka (...). Stanowiły one własność K. (...), jednak – co zostało opisane powyżej – nie były w żaden sposób ewidencjonowane. Pomimo tego, K. (...) w każdej kolejnej ugodzie z Parafią zobowiązywała się do pokrycia kosztów zakupu materiału na trakty piesze, w tym kostki granitowej, zaś umowy z oskarżonym J. J. (2) każdorazowo zawierały postanowienie, że koszty zakupu materiałów obciążają wykonawcę. Na tej podstawie oskarżony J. J. (2) w sporządzanych kosztorysach powykonawczych uwzględniał wartość kostki brukowej, która w znacznej części nie została przez niego zakupiona.

Łącznie w kosztorysach powykonawczych oskarżony J. J. (2) wykazał zakup **315,172 metrów bieżących krawężnika i 677,045 ton kostki granitowej**. Przemilczał przy tym fakt, że część tych materiałów w ilości 306,32 ton nie została przez niego zakupiona, lecz została przywieziona przez firmę A. P. i finalnie opłacona przez K. (...). Ponadto zawyżył ilość faktycznie wykorzystanego materiału o **65,0045 ton kostki granitowej i 315 metrów bieżących krawężnika**.

(Dowód: częściowo wyjaśnienia oskarżonego J. J. (2) k. 178-179 t. IV (k. 391-392 t. II akt sprawy IV K (...)), (...)- (...) t. VII akt sprawy IV K (...); 1135 t. XI; zeznania świadka C. M. k. 966-968 t. V, 1008-1009 t. VI, 1293-1294 t. VII akt IV K (...), t. X, 1214-1215 t. XI; zeznania świadka R. P. (2) k. 974-976 t. IV, 1008-1009 t. VI, 1291-1292 t. VII akt IV K (...), 1185-1186 t. XI; zeznania świadka J. L. k. 117 t. I, 161 t. V, 271-272 t. VII; zeznania świadka J. M. (1) k. 146-147 t. III, 272-273 t. VII; zeznania świadka R. R. k. 332 t. II, 652-653 t. IV, 971-973 t. V, 1015-1017 t. VI akt sprawy IV K (...), 1171 t. XI; zeznania świadka M. S. (2) k. 330-331, 370 t. II, 656-657, 705-706, 741 t. IV, 1013 t. VI akt sprawy IV K (...), k. 1170 t. XI; zeznania świadka J. S. (1) k. 12-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 902-904 t. X, 1155-1157 t. XI; zeznania świadka M. S. (1) k. 688 t. IX; zeznania świadka J. S. (2) k. 926-927 t.

V, 1016-1016v t. VI akt sprawy IV K (...), 1246- (...) t. XII; zeznania świadka J. D. (2) k. 973-975 t. V, 1010-1013 t. VI, 1373-1374, 1389-1392, 1395-1396 t. VII akt IV K (...), 1184-1185 t. XI; zeznania świadka R. P. (2) k. 974-976 t. IV, 1008-1009 t. VI, 1291-1292 t. VII akt IV K (...), 1185-1186 t. XI; protokół zatrzymania rzeczy wraz z dokumentacją k. 184 t. II – 135 t. III, 2-4, 5-11, 30-32, 33-47, 74-76, 77-79 t. IV, 2-4, 5-110 t. V; protokół oględzin k. 136-138, 192-193 t. III, 50 t. IV, 151 t. V; dokumentacja bankowa k. 56-64 t. IV; protokół oględzin dokumentacji bankowej k. 65-66 t. IV; pismo pokrzywdzonego k. 692 t. IX; instrukcja w sprawie zasad i trybu usuwania szkód górniczych k. 696-719 t. IX, k. 934-940 t. V kat IV K (...); zestawienie należności k. 195-196 t. V, pismo pokrzywdzonego wraz z dokumentacją k. 807-876 t. X; ; dokumentacja przekazana przez pokrzywdzonego k. 52-114 t. VI, 279-368 t. VII, 404-441 t. VIII; opinia biegłego z zakresu rzeczoznawstwa budowlanego k. 1081-1114 t. VI, ustna uzupełniająca opinia i zeznania R. S. k. 1116-1117, 1118 t. VI, 1393-1396 t. VII akt sprawy IV K (...), 1232 t. XI;)

Oskarżeni nie byli wcześniej karani sądowo.

(Dowód;; karta karna dot. oskarżonego J. D. (1) k. 1256 t. XII; karta karna dot. oskarżonego P. A. k. 1257 t. XII; karta karna dot. oskarżonego A. S. (1) k. 1254 t. XII; karta karna dot. oskarżonego J. J. (2) k. 1255 t. XII)

Ocena materiału dowodowego

Powyższy stan faktyczny nie różni się w żadnej zasadniczej kwestii od ustaleń Sądu Okręgowego w Gliwicach poczynionych uprzednio w niniejszej sprawie (**wyrok z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV K (...)**). Wyrok ten został uchylony, jednak sąd odwoławczy wskazał, że „Sąd I instancji prawidłowo ustalił i przedstawił sekwencję zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania, tyle że dokonał ich zawężonej oceny, co niewątpliwie rzutowało na wyciągnięte na tej podstawie wnioski” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 października 2014 r. II AKa 238/14, str. 6 uzasadnienia). Lektura wyroku sądu odwoławczego wskazuje jednoznacznie, że krytyce została w nim poddana prawna ocena odtworzonych zdarzeń (ich kwalifikacja w świetle relewantnych przepisów prawa). Z tego powodu zarówno materiał dowodowy, jak i ocena jego wiarygodności, poczynione dotychczas przez Sąd Okręgowy w Gliwicach zostały w niniejszej sprawie co do zasady zaakceptowane i uznane za własne. Zostały one oczywiście wzbogacone o wątek działalności oskarżonego J. J. (2), którego sprawa została połączona ze sprawą pozostałych oskarżonych (wcześniej prowadzona pod sygnaturą **IV K (...)**).

Wyjaśnienia oskarżonych

Oskarżony P. A. – prezes spółki (...) sp. z o.o. – konsekwentnie nie przyznawał się do zarzucanego mu czynu. W toku postępowania przygotowawczego odmówił składania wyjaśnień. Przed Sądem złożył obszernie wyjaśnienia. Wskazał, że zakup kostki granitowej na wyłożenie traktów pieszych wokół Kościoła miało charakter zdarzenia awaryjnego, stąd cechował się odmiennymi niż zazwyczaj procedurami (np. dyrektor K. (...) kontaktował się z oskarżonym osobiście). Zgodnie z ustaleniami, spółka (...), jako główny zleceniobiorca usługi, miała pokryć podwykonawcy, tj. firmie (...), wszystkie koszty związane z zakupem kostki i jej transportem, a następnie od KWK (...) miała otrzymać wynagrodzenie odpowiadające wartości zakupionego materiału i cenie transportu powiększone o 5% od tej kwoty tytułem marży. Działanie takie pozostawało w zgodzie z § 10 umowy łączącej Spółkę z K. (...), w którym mowa o „obsłudze dyspozytorskiej”. Oskarżony przyznał również, iż w tej sprawie rozmawiał osobiście w swoim gabinecie z L. S. (1) (głównym inżynierem ds. przeróbki w K. (...)), a przy tej rozmowie był również obecny A. P. i J. R. (1). Następnie nie interesował się w ogóle zleceniem, gdyż realizowali je pracownicy niższego szczebla. Dopiero w 2010 r., kiedy sprawą zainteresowały się organy ścigania, dowiedział się, że K. (...) nie uregulowała należności z tytułu ww. zlecenia i jego rozliczenie nastąpiło na podstawie faktur za roboty sprzętem ciężkim, które wykonane zostały – jak stwierdził – w niepełnym zakresie. Oskarżony zaznaczył, iż osobiście nigdy nie polecał żadnemu pracownikowi wystawienia jakichkolwiek dokumentów, w tym faktur VAT, potwierdzających wykonanie jakichkolwiek zleceń, które wykonane w rzeczywistości nie zostały. Czynności te pozostawały w ogóle poza zakresem jego obowiązków jako prezesa zarządu. Podkreślił także, że nie czynił ani z dyrektorem K. (...), ani z A. P. żadnych ustaleń dotyczących sposobu finansowania zakupu kostki granitowej. Nie brał także udziału w spotkaniu z ww. na terenie K. (...). W pozostałej części jego wyjaśnienia stanowią ocenę przeprowadzanych dowodów i stąd ich treść zostanie w tym miejscu pominięta.

(Wyjaśnienia oskarżonego P. A. k. 158 t. IV, 228-230, 262, 273, 380 t. VII, 456-457, 467, 488 t. VIII, 625-626, 645, 646-647, 674, 690 t. IX, 923 t. X, 1134-1135 t. XI)

Oskarżony J. D. (1) – kierownik działu sprzętowo-transportowego w spółce (...) sp. z o.o. – słuchany w postępowaniu przygotowawczym również nie przyznał się do stawianych mu zarzutów i odmówił składania wyjaśnień. W postępowaniu sądowym wyjaśnił, że zakup kostki granitowej i materiałów podkładowych stanowił realizację zlecenia KWK (...). Oskarżony P. A. poinformował go, iż spółka (...) będzie wykonywać obsługę dyspozytorską zakupu i transportu kostki brukowej na rzecz KWK (...) w związku z likwidacją szkód górniczych w kościele pod wezwaniem (...) w R.. Zlecenie to miało charakter awaryjny, nietypowy, ale w pełni legalny. O fakcie, że do rozliczenia tego zlecenia użyte zostały faktury za fikcyjne usługi wykonane na rzecz K. (...) oskarżony dowiedział się dopiero w 2010 r., kiedy do biura Spółki wkroczyli funkcjonariusze Policji. Odnośnie faktur wyjaśnił, że były one wystawiane przez (...) na podstawie „potwierdzeń wykonania zamówienia” sporządzanych dwustronnie. Po otrzymaniu zlecenia Spółka wypisywała potwierdzenie w części dotyczącej rodzaju sprzętu i osoby operatora, natomiast K. (...), która zadanie zlecała, uzupełniała potwierdzenie danymi dotyczącymi czasu i ilości wykonanej pracy. Zdarzało się jednak, że L. S. (1) dzwonił z ramienia K. (...) z prośbą, by w potwierdzeniu wypisać od razu wszystkie dane i podawał, na jaką kwotę ma być rozpisana praca sprzętu. Te dane oskarżony przekazywał swoim pracownikom zajmującym się wystawianiem potwierdzeń wykonania zamówienia. Sytuacje takie nie wzbudzały zastrzeżeń oskarżonego, z uwagi na dużą ilość sprzętu, jaką dysponowała Spółka i częstotliwość robót na rzecz K. (...). Sądził, że potwierdza faktycznie wykonane usługi. Oskarżony zaznaczył przy tym, że o ww. sytuacjach nie informował oskarżonego P. A., gdyż nie uznał ich za wystarczająco istotne.

(Wyjaśnienia oskarżonego J. D. (1) k. 146 t. IV, 230-232 t. VII, 626 t. IX, 1135 t. XI)

Oskarżony A. S. (1), zatrudniony w (...) sp. z o.o. na stanowisku dyspozytora transportu, w postępowaniu przygotowawczym nie przyznał się do stawianych mu zarzutów i skorzystał z przysługującego mu prawa do odmowy składania wyjaśnień. Słuchany w postępowaniu sądowym wyjaśnił, iż w ramach swoich obowiązków wydawał operatorom sprzętu dokumenty „potwierdzenia wykonania zamówienia” opatrzone pieczęcią firmową. Po skończonej pracy otrzymywał te dokumenty wypełnione przez sztygara i podpisywał je. Nie sprawdzał czy praca, której wykonanie potwierdzał w dokumentacji została rzeczywiście wykonana. Wyjaśnił dalej, iż w czasie jego pracy na stanowisku dyspozytora transportu, zdarzyła się kilkakrotnie sytuacja, iż osoba z kierownictwa spółki, prawdopodobnie oskarżony J. D. (1), polecał, by stosownie do informacji przekazanej przez K. (...), przed wydaniem potwierdzenia wykonania zamówienia operatorowi sprzętu, wypełnić wszystkie rubryki, w tym również tą, która dotyczyła czasu pracy sprzętu. Czas ten miał być wpisany zgodnie z żądaniem kopalni, według wysokości należności, jaką kopalnia ma spółce zapłacić za faktycznie wykonane prace. Oskarżony zaprzeczał, aby odbierał fikcyjne potwierdzenia wykonania zamówienia od M. G., wskazując, iż otrzymywał je od sztygarów zmianowych, tak jak w normalnych wypadkach.

(Wyjaśnienia oskarżonego A. S. (1) k. 185 t. IV, 232-233 t. VII, 626-627, 668 t. IX, 1135 t. XI)

Sąd uznał wyjaśnienia ww. oskarżonych za wiarygodne w części, w jakiej pozostają w zgodzie z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności zabezpieczoną dokumentacją i zeznaniami pracowników K. (...). Sąd dał oskarżonym wiarę w zakresie, w jakim utrzymywali, że nie działali w zamiarze wprowadzenia w błąd dyrekcji K. (...) ani osiągnięcia korzyści majątkowej. Wersja ta koresponduje m. in. z zeznaniami świadków J. S. (1) i J. R. (1), którzy przyznali, że sposób sfinansowania kostki granitowej był ich pomysłem i przez oskarżonych został jedynie zaakceptowany. Jednocześnie Sąd nie dał wiary oskarżonym w zakresie, w jakim twierdzili, że byli całkowicie nieświadomi mechanizmu finansowania kostki granitowej. W tej części wyjaśnienia oskarżonych należało uznać za realizację przyjętej przez nich linii obrony. Świadczą o tym m. in. następujące okoliczności:

Po pierwsze zeznania świadków (w tym J. S. (1), J. R. (1), L. S. (1), A. P.) potwierdzają, że dochodziło do spotkań i rozmów telefonicznych pomiędzy zainteresowanymi stronami celem omówienia szczegółów zakupu kostki. Po drugie kwoty, na które opiewały nierzetelne faktury obciążające K. (...) odpowiadają ściśle kwotom zakupu kostki od A. P. powiększonym o marżę pośrednika. Po trzecie daty wystawienia przez (...) faktur za niewykonane dla K. (...) usługi

(począwszy od 14 października 2005 r.) świadczą o tym, że należności te miały służyć spłaceniu A. P., który wystawiał faktury dla (...) z tytułu sprzedaży kostki począwszy od dnia 30 listopada 2005 r. Po czwarte, gdyby – jak twierdzi oskarżony P. A. – zakup kostki był rzeczywiście finansowany w oparciu o umowę obsługi dyspozytorskiej, niewątpliwie (...) musiałaby wystawić z tego tytułu stosowne faktury VAT, co jednak nie nastąpiło. Jak wynika z zeznań świadka J. E. (pracownicy księgowości (...)), prezes A. na bieżąco monitorował sytuację majątkową spółki, w tym otrzymywał miesięczne zestawienia należności. Względy logiki i doświadczenia życiowego każą wątpić, że zignorowałyby brak rozliczenia tak znacznych kwot ze strony stałego kontrahenta, jakim była KWK „(...)”. Po piąte, w piśmie podpisanym m. in. przez oskarżonego P. A. z dnia 16 marca 2010 r. skierowanym do Urzędu Skarbowego w R. z dnia 16 marca 2010 r. (k. 493-501, k. 893-896 t. V akt V K (...)) przyznano, że firma (...) wystawiła na rzecz KWK (...) nierzetelne faktury VAT celem „zrefakturowania” zakupu kostki granitowej od A. P..

Oskarżony J. J. (2), prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PBUH „(...)” J. J. (2) z siedzibą w R., nie przyznał się do zarzucanego mu czynu. Wyjaśnił, że według pierwotnych ustaleń to on miał dostarczyć kostkę granitową na budowę. Jednak zakupiona przez niego kostka okazała się nieodpowiednia (wykorzystał do budowy tylko jej niewielką część) i dostawę kostki przejęła K. (...). Oskarżony zakupił natomiast większość użytych do budowy granitowych krawężników, jednak nie był w stanie tego udokumentować. Kosztorysy wykonywane były po ukończeniu danego etapu robót, a więc po zawarciu umowy. Oskarżony potwierdził autentyczność swoich podpisów na kosztorysach. Widniejąca w nich pozycja „kostka kamienna rzędowa” w rzeczywistości oznaczać miała kamień na podbudowę. Program kosztorysowy nie pozwalał na zmianę opisu elementów kosztorysu, a oskarżony nie poprawił kosztorysu ręcznie. Konieczność użycia dodatkowego surowca na podbudowę wynikała w trakcie prac, kiedy okazało się, że teren budowy jest wyjątkowo podmokły. Oskarżony nie potrafił jednak wyjaśnić, dlaczego wobec tego wynikające z kosztorysów kwoty odpowiadają dokładnie kwotom zawartym w umowach. Oskarżony nie potrafił także odnieść się do cen materiałów wyszczególnionych w kosztorysach. W ocenie oskarżonego wszystkie osoby odpowiedzialne za rozliczanie faktur miały świadomość, że kostkę granitową dostarcza K. (...) i mimo to akceptowały sporządzane przez niego kosztorysy. Oskarżony wyjaśnił także, że fikcyjne faktury dokumentujące zakup kostki dostarczył mu J. R. (1), a on posłużył się nimi wyłącznie w celu zwiększenia kosztów działalności dla celów podatkowych.

(Dowód: wyjaśnienia oskarżonego J. J. (2) k. 178-179 t. IV (k. 391-392 t. II akt sprawy IV K (...)), 1385-1387 t. VII akt sprawy IV K (...); 1135 t. XI)

Oceniając wyjaśnienia oskarżonego J. J. (2) nie sposób nie dostrzec licznie występujących w nich niekonsekwencji i niezgodności, a także tłumaczeń sprzecznych z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Oskarżony, choć nie przyznał się do zarzucanego mu czynu, potwierdził jednak, że większość zużytej do budowy kostki granitowej zakupiła K. (...) (za pośrednictwem A. P. i (...)), co było zresztą – w jego ocenie – powszechnie wiadome. Jednocześnie oskarżony próbował negować swoją odpowiedzialność podnosząc, że zawarta w kosztorysach pozycja „kostka kamienna rzędowa” w istocie oznaczała kamień przeznaczony na podbudowę. Ogromna ilość tego kamienia, odbiegająca znacznie od ilości przewidzianej w projekcie, miała wynikać z grząskości terenu, na którym układano kostkę. Wyjaśnienia te nie znalazły potwierdzenia w zeznaniach świadków, w tym J. D. (2), M. S. (2), J. S. (2), ani w opinii biegłego R. S.. Osoby te zgodnie wskazały, że tylko niektóre części terenu budowy były podmokłe i mogły wymagać dodatkowej podbudowy. Zaprzeczyli zarazem stanowczo, by jako materiał na podbudowę mogła posłużyć kostka granitowa. Ponadto oskarżony przyznał się do posłużenia się fikcyjnymi fakturami dokumentującymi nieistniejący zakup kostki, zaś odnośnie kosztorysów powykonawczych stwierdził znacząco, że „zadaniem wykonawcy jest wyliczyć jak najwięcej a (zadaniem) inwestora jest wykreślić jak najwięcej” (k. 1135v t. XI).

Reasumując Sąd uznał wyjaśnienia oskarżonego za wiarygodne jedynie w części, w jakiej korespondują z pozostałymi dowodami, natomiast w przeważającej części uznał je za realizację obranej przez oskarżonego – mało zresztą przekonującej – linii obrony.

Zeznania świadków

Zeznania większości świadków były ze sobą w pełni zgodne i stąd nie sposób kwestionować ich wiarygodności. Należy jednak mieć przy tym na uwadze, że po pierwsze niewielu świadków miało świadomość całokształtu inkryminowanego procederu, po drugie zaś od inkryminowanych zdarzeń upłynęło ok. 10 lat, co przełożyło się w oczywisty sposób na szczegółowość relacji.

Kluczową rolę w ustaleniach faktycznych odegrali świadkowie będący wysoko postawionymi pracownikami K. (...), mający udział w całym procederze, tj. **J. S. (1)** (k. 12-13, 14, 118-119 t. I, 144-145 t. III, 260-262 t. VII, 465-466 t. VII, 685-688, 800-801 t. IX, 902-904 t. X, 1155-1157 t. XI), **J. R. (1)** (k. 4-6, 120-121 t. I, 190-191 t. IV, 249-250 t. VII, 643-644 t. IX, 1154-1155 t. XI), **L. S. (1)** (k. 21-22 t. I, 562-563v t. III akt IV K (...), 124-125 t. IV, 645-646 t. IX, k. 1157 t. XI). Ich relacje są generalnie zbieżne ze sobą. Trzeba zauważyć, że świadkowie ci występowali również w charakterze oskarżonych w powiązanej sprawie, a ich zeznania zawierają elementy nakierowane na umniejszenie ich odpowiedzialności. Dotyczy to w szczególności świadka J. S. (1), którego niektóre wypowiedzi są ze sobą wręcz rażąco sprzeczne i stanowią niewątpliwie realizację obranej przez niego linii obrony. Tym niemniej w zasadniczym zakresie relewantnym dla niniejszej sprawy (mechanizm procederu) były one konsekwentne. Sąd uznał zatem zeznania świadków za wiarygodne w zakresie, w jakim dotyczyły one roli i wiedzy oskarżonych o procedurze zakupu kostki granitowej, nie przywiązując zasadniczej wagi do zachodzących między nimi drobnych rozbieżności.

Świadek **A. P.** (k. 157-158 t. I, 651-652, 708-709 t. IV, 909-910 t. V akt sprawy IV K (...), k. 464-466v akt sprawy IV K (...), 1247v t. XII) potwierdził ustalony powyżej stan faktyczny. Zeznał, że w sprawie zakupu kostki granitowej skontaktował się z nim najpierw J. R. (1), następnie zostało to potwierdzone przez J. S. (1). Zapłaty dokonać miała firma (...). Świadek A. P. osobiście potwierdził to u oskarżonego P. A.. Świadek nie miał wiedzy, z czego wynika taki sposób zapłaty za kostkę, ani świadomości, że K. (...) rozliczy się następnie z (...).

Świadkowie sztygarzy zmianowi **M. Ś.**, **B. S.**, **R. P. (1)**, **P. H.** spólnie zeznali, iż będąc pracownikami KWK (...), na prośbę przełożonego M. G., potwierdzali pracę na zwałach sprzętu ciężkiego, mimo iż w rzeczywistości sprzęt taki w danym dniu nie pracował. Wskazali przy tym konkretne dokumenty potwierdzeń wykonania zamówienia, które wystawili poświadczając w nich nieprawdę. Wszystkie one były wcześniej częściowo wypisane przez oskarżonego A. S. (1). Wskazywali przy tym, że dokumenty te przekazywał im M. G.. Z powyższym w pełni korelują zeznania **M. G.** (k. 133-134, 138-140 t. IV, 258-259 t. VII), z których wynika, iż na polecenie swojego przełożonego L. S. (1) przekazał on swoim podwładnym, żeby potwierdzili pracę ciężkiego sprzętu należącego do (...), a sam osobiście potwierdził dwukrotnie fikcyjną pracę takie sprzętu. Przekazywał on im częściowo wypełnione druki potwierdzeń wykonania zamówienia, które otrzymywał od oskarżonego A. S. (1), a następnie po ich potwierdzeniu przez sztygarów zmianowych, zwracał je oskarżonemu A. S. (1). Również zeznania **L. S. (1)** potwierdzają, iż to dyrektor k. (...) J. S. (1) zlecił mu zorganizowanie pieniędzy na sfinansowania zakupu kostki granitowej na trakty pieszce wokół kościoła, poprzez potwierdzenie wykonania fikcyjnych zleceń na prace sprzętu ciężkiego na zwałach węgla lub kamienia. Zadanie to wykonał w ten sposób, iż swoim podwładnym, między innymi M. G. polecił, by w tej sprawie kontaktował się z oskarżonym A. S. (1), jego odpowiednikiem w firmie (...). Sąd uznał zeznania wyżej wymienionych osób jako wiarygodne, bowiem wzajemnie ze sobą korespondują i uzupełniają się.

Zeznania świadków **R. R.** (k. 332 t. II, 652-653 t. IV, 971-973 t. V, 1015-1017 t. VI akt sprawy IV K (...), 1171 t. XI) oraz **M. S. (2)** (k. 330-331, 370 t. II, 656-657, 705-706, 741 t. IV, 1013 t. VI akt sprawy IV K (...), k. 1170 t. XI), właścicieli firm będących podwykonawcami firmy (...), a także inspektora nadzoru inwestorskiego **J. D. (2)** (k. 973-975 t. V, 1010-1013 t. VI, 1373-1374, 1389-1392, 1395-1396 t. VII akt IV K (...), 1184-1185 t. XI), jak i projektantów **J. S. (2)** (k. 926-927 t. V, 1016-1016v t. VI akt sprawy IV K (...), 1246- (...) t. XII) i **M. S. (1)** (k. 688 t. IX), dotyczyły samej budowy traktów pieszych okalających kościół. W tym zakresie ich zeznania cechowały się dużą spójnością. Przede wszystkim świadkowie wykluczyli, by pozycja „kostka kamienna rządowa” w kosztorysach mogła odnosić się do kamienia użytego jako podkład. Nie potwierdzili również, by na całym obszarze budowy użycie takiej dodatkowej podbudowy było niezbędne, choć mogło być konieczne w podmokłej części terenu budowy (tj. na tyłach kościoła). Świadek R. R. zeznał, że kostka granitowa użyta do budowy traktów znajdowała się już na budowie w momencie, gdy rozpoczynał prace, natomiast świadek M. S. (2) zeznał, że kostka była dowożona samochodami firmy (...). Zeznania te

– wbrew pozorom – dobrze ze sobą korelują, bowiem firma R. R. (...) wykonywała wcześniejsze etapy budowy niż firma M. S. (2) (...), która wykladała ostatni odcinek traktów. (...) korzystała zatem z kostki przywiezionej przez A. P., natomiast (...) z dodatkowej kostki, zakupionej przez J. J. (2), co w pełni koresponduje z poczynionymi ustaleniami faktycznymi. Obaj świadkowie nie mieli, rzecz jasna, wiedzy co do sposobu finansowania kostki. Świadek J. D. (2) zeznał, że przykładał dużą wagę do kontroli kosztorysów, niektóre pozycje – jako faktycznie niewykonane – skreślał. Był przy tym przekonany, że nabywcą kostki jest, zgodnie z zapisami w kosztorysach, oskarżony J. J. (2). Świadek **R. W.** (k. 1363 t. VII akt IV K (...), 1233v t. XI) – delegowany przez dyrektora K. (...) do sprawdzania postępów w pracach na terenie kościoła zeznał, że nie zgłaszano mu żadnych uwag w zakresie podmokłości terenu. Sąd nie miał zastrzeżeń co do wiarygodności zeznań ww. świadków. Podobnie należało ocenić zeznania ks. **J. L.** (k. 117 t. I, 161 t. V, 271-272 t. VII), który kategorycznie wskazywał, że konieczność wyłożenia traktów pieszych wokół kościoła kostką granitową stanowiła wyraz decyzji konserwatora zabytków i koszty z tym związane miała pokryć KWK (...).

Zgodnie z zaleceniem sądu odwoławczego dokładnie zbadany został wątek Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomiczno-Handlowych K. (...) J. R. (1). Świadek ten zeznał, że w ogóle nie zajmował się sprawą likwidacji szkód górniczych w kościele w K. (k. 1315-1316 t. VII akt sprawy IV K (...), 1167-1169 t. XI). Świadek potwierdził, że w okresie objętym zarzutami z racji pełnionej funkcji zatwierdzał faktury, jednak zeznał, że nie prowadził żadnej merytorycznej kontroli ich rzetelności. Miał pełne zaufanie do obiegu faktur w K. (...) i podpis głównej księgowej był dla niego wystarczający do zatwierdzenia danej faktury. Sąd uznał zeznania świadka za wiarygodne, pozostają one w zgodności z pozostałym materiałem.

Świadców: **L. S. (2)** (k. 715-716 t. IV akt sprawy IV K (...), 1183-1184 t. XI), **K. K.** (k. 724 t. IV akt sprawy IV K (...), 1184 t. XI); **A. K. (1)** (k. 721 t. IV akt sprawy IV K (...), 1184, XI) prowadzili zakłady kamieniarskie, które sprzedały kostkę granitową A. P.. Potwierdzili oni zgodnie ten fakt, choć oczywiście nie mieli wiedzy co do sposobu finansowania tej kostki. Wskazali jedynie, że nabywca płacił gotówką, jak również, że nie dochodziło do reklamacji.

Świadców zajmujący się księgowością i rachunkowością K. (...): **M. J.** (k. 1289-1290 t. VII akt IV K (...), 1215 t. XI), **J. H.** (k. 1313 t. VII akt IV K (...), 1216 t. XI), **B. P.** (k. 1317 t. VII, 1216 t. XI), **U. J.** (k. 1216v t. XI), **W. J.** (k. 1354 t. VII akt IV K (...), k. 1232v t. XI), **J. P.** (k. 360-1361 t. VII akt IV K (...), k. 1233 t. XI), **K. R.** (k. 1365 t. VII IV K (...), 1262v t. XII) zgodnie zeznali na okoliczność obiegu faktur w K. (...). Potwierdzili m. in., że kontrola faktur pod względem merytorycznym należała do zakresu obowiązków pracowników odpowiednich działów, a nie pracowników księgowości. Świadców w większości nie spotkali się z dokumentem o nazwie „potwierdzenie wykonania zamówienia”, a jeżeli kojarzyli taką nazwę, utożsamiali ją z tzw. koszulką, czyli dokumentami związkowymi dołączanymi do faktury lub pieczętą z podpisem pracownika odpowiedniego działu merytorycznego.

Inni świadkowie będący pracownikami K. (...): **R. P. (2)** (k. 974-976 t. IV, 1008-1009 t. VI, 1291-1292 t. VII akt IV K (...), 1185-1186 t. XI), **R. C.** (k. 74-75 t. I, 726-727 t. IV akt IV K (...), 1169 t. X), **C. M.** (k. 966-968 t. V, 1008-1009 t. VI, 1293-1294 t. VII akt IV K (...), t. X, 1214-1215 t. XI), **A. S. (2)** (k. 1305-1306 t. VII akt IV K (...), 1215 t. XI) i inni nie posiadali istotnych dla sprawy informacji. Potwierdzili na ogólnym poziomie dokonane powyżej ustalenia faktyczne, w szczególności pochodzący od konserwatora zabytków wymóg położenia kostki granitowej zamiast behatonowej i fakt przeprowadzenia tych prac przez firmę (...) oskarżonego J. J. (2).

Zeznania **pozostałych świadków**, w tym głównie pracowników kopalni oraz spółki (...), nie przedstawiały istotnej wartości dowodowej, gdyż świadkowie nie znali szczegółów renowacji kościoła w K.. Wiarygodność ich zeznań nie budziła wątpliwości. Z tych względów, mając na uwadze czytelność wywodów, Sąd odstąpił od ich szczegółowej analizy.

Opinie biegłych

Na potrzeby postępowania objętego uprzednio pod sygnaturą IV K (...) sporządzona została **opinia biegłego z zakresu rzeczoznawstwa budowlanego R. S.** (k. 1081-1114 t. VI 1118, t. VI akt IV K (...)), następnie uzupełniona ustnie przez biegłego (k. 1116-1117 t. VI akt IV K (...)), który ponadto został przesłuchany jako świadek w sprawie (k. 1393-1396 t. VII akt sprawy IV K (...), 1232 t. XI). W opinii tej biegły wypowiedział się na temat technicznych i finansowych aspektów budowy traktów pieszych okalających kościoł w K., jak również na temat

pozycji uwzględnionych w kosztorysach powykonawczych sporządzonych przez oskarżonego J. J. (2). Opinia cechuje się fachowością i rzetelnością, dlatego Sąd w pełni podzielił płynące z niej wnioski. Biegły określił m. in. wartość materiałów granitowych rzeczywiście użytych do budowy traktów, jak również zdyskredytował wersję oskarżonego J. J. (2), jakoby pozycja „kostka kamienna rzędowa” w kosztorysach odnosiła się do podbudowy z kamienia grubego.

Dokumenty

Oprócz omówionych powyżej dowodów w sprawie zgromadzono liczne dokumenty, w tym: **umowy, kosztorysy, faktury VAT, „potwierdzenia wykonania zamówienia”, wyciągi bankowe, protokoły budowlane, projekty budowlane, decyzje administracyjne** i inne. Ich autentyczność nie budziła wątpliwości: znajduje ona potwierdzenie w osobowych źródłach dowodowych, a przesłuchiwane osoby wielokrotnie potwierdzały autorstwo podpisów złożonych na tych dokumentach. Z tego powodu Sąd odstąpił od szczegółowego ich omawiania. Należy przy tym zaznaczyć, że część tych dokumentów (niektóre faktury VAT, „potwierdzenia wykonania zamówienia”) dokumentowały wydarzenia fikcyjne, a zatem miały charakter nierzetelny. Jest to jednak kwestia odrębna, wymagająca omówienia w ramach kwalifikacji prawnej czynów zarzuconych oskarżonym.

Pozostałe dowody

Do pozostałych dowodów zaliczyć należy protokoły czynności procesowych, odpisy orzeczeń sądowych, informacje dotyczące karalności oskarżonych itd. Ich wiarygodność i wartość dowodowa nie budziły wątpliwości.

Kwalifikacja prawna

Oskarżony J. J. (2)

Oskarżonemu J. J. (2) zarzucono czyn zakwalifikowany z art. 286 §1k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., polegający na tym, że w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości (...) S.A. wprowadzając w błąd jej pracowników z działu księgowości co do dostarczonego materiału budowlanego w ten sposób, że wystawił dokumenty w postaci faktur VAT na łączną kwotę 636.383,81 zł netto (776.388,00 zł brutto) w oparciu o kosztorysy powykonawcze, do wystawienia których był uprawniony, dotyczące wykonania nawierzchni traktów pieszych wokół Kościoła PW (...) w R. i poświadczył w nich nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne, wykazując w nich zakup kostki granitowej/ kamiennnej rzędowej i krawężników granitowych/ kamiennych pomimo tego, że nie poniósł kosztów zakupu tego materiału, wyrządzając szkodę w wysokości 286.508,83 złotych, stanowiącą mienie znacznej wartości, na szkodę (...) S.A. z/s w K. Oddział KWK (...) w R..

Tak sformułowany opis czynu i wynikająca z niego kwalifikacja prawa wymagały dokonania korekty stosownie do poczynionych ustaleń faktycznych (przede wszystkim w kwestii rozmiarów wyrządzonej szkody). Natomiast co do zasady trzeba było je uznać za prawidłowe, co skutkowało skazaniem oskarżonego J. J. (2).

Zachowanie oskarżonego J. J. (2) wyczerpało znamiona oszustwa z art. 286 § 1 k.k. Po pierwsze, wprowadził on w błąd pracowników swojego kontrahenta, tj. KWK (...) w R., co do ilości zakupionych przez niego materiałów granitowych. Odbyło się to w dwóch etapach: poprzez sporządzenie nierzetelnych kosztorysów, a następnie poprzez sporządzenie, na podstawie zaakceptowanych kosztorysów, nierzetelnych faktur. Ten drugi etap zrealizował jednocześnie znamiona przestępstwa z art. 271 § 3 k.k. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że faktura VAT jest dokumentem objętym ochroną z tego przepisu, a fakturowanie niezaistniałych transakcji stanowi poświadczenie nieprawdy (por. m. in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2003 r., I KZP 16/03; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2016 r., II AKa 464/15). Po drugie, wywołany przez oskarżonego błąd doprowadził K. (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci zapłaty kwot znacznie przekraczających wartość rzeczywiście wykonanych usług i zakupionych materiałów, bowiem w rzeczywistości K. (...) zapłaciła dwukrotnie za tą samą kostkę (najpierw – za pośrednictwem (...)A. P., następnie oskarżonemu). Ponadto, oskarżony J. sporządzając kosztorysy powykonawcze

zawyżył ilość użytej kostki, czym zwiększył jeszcze wysokość szkody w majątku K. (...). Wynika to jednoznacznie z opinii biegłego rzeczoznawcy.

Czyn zarzucony oskarżonemu wymagał wszelako modyfikacji w zakresie wysokości wyrządzonej szkody. Opierając się na wyliczeniach biegłego (skorygowanych w ustnej opinii uzupełniającej) Sąd wyliczył, że wartość materiałów granitowych (kostki granitowej i krawężników), których – pomimo wykazania w kosztorysie – oskarżony J. J. (2) nie zakupił wyniosła 161.775,01 złotych. Na kwotę tę składa się wartość materiałów dostarczonych przez A. P. (w ilości 306,32 tony kostki i 315,172 mb krawężników) oraz wartość zawyżonej przez oskarżonego ilości kostki (65,0045 ton kostki). Cena kostki użyta do wyliczeń wyniosła 408 zł za tonę, zgodnie z ustaleniami biegłego rzeczoznawcy.

Tak wyliczona wartość szkody skutkowałą z kolei koniecznością modyfikacji kwalifikacji prawnej czynu, tj. wyeliminowania art. 294 §1 k.k., bowiem przepis ten odnosi się do mienia znacznej wartości. Według aktualnego stanu prawnego wartość ta wynosi 200.000 zł. Wprawdzie w dacie popełnienia czynu wartość ta była niższa (wynosiła 152.000 zł), jednak w orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że „mienie znacznej wartości”, jest kategorią prawną, zatem powinno być formułowane według czasu orzekania, a nie czasu popełnienia przestępstwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 stycznia 1993 r., II AKR 263/92). Tym samym ocena, czy przedmiot przestępstwa stanowi mienie znacznej wartości, wynika z treści przepisów obowiązujących w dacie orzekania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 sierpnia 2011 r. II AKa 295/11). Nawet zresztą, gdyby przyjąć koncepcję odmienną, przepis art. 4 § 1 k.k. nakazywałby zastosowanie aktualnej definicji „mienia znacznej wartości” jako względniejszej dla sprawcy.

W rezultacie Sąd uznał oskarżonego J. J. (2) za winnego popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.

Oskarżenia P. A. i J. D. (1)

Oskarżonym P. A. i J. D. (1) zarzucono identyczne czyny zakwalifikowane z art. z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k. Miały one polegać na wyłudzeniu na szkodę KWK „(...)” w R. kwoty 221.313,07 zł w ten sposób, że po uprzednim sporządzeniu przez inne osoby zatrudnione w tej kopalni dokumentów – „Potwierdzeń wykonania zamówienia”, poświadczających nieprawdę w zakresie przeprowadzenia przez firmę (...) Sp. z o.o. w R. na rzecz KWK „(...)” w R. prac, polegających na „przepychaniu kamienia na zwałach”, a zarazem wprowadzających w błąd osoby odpowiedzialne w KWK „(...)” w R. za merytoryczne rozliczanie faktur VAT, doprowadzili do wystawienia przez firmę (...) Sp. z o.o. w R. poświadczających nieprawdę faktur VAT.

Tak sformułowany opis czynu i jego kwalifikacja okazały się wadliwe i nie mogły się ostać.

Po pierwsze należy stwierdzić, że zachowanie obu oskarżonych niewątpliwie wyczerpało znamiona art. 271 § 1 k.k. Odpowiedzialności tam przewidzianej podlega funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadcza w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że fakturowanie nierzeczywistych transakcji (tzw. puste faktury) stanowi poświadczenie nieprawdy z art. 271 § k.k. (por. m. in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2003 r., I KZP 16/03; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2016 r., II AKa 464/15). Nie budzi wątpliwości, że wskazane w zarzucie faktury VAT dokumentowały usługi, które w rzeczywistości nie zostały wykonane („przepychanie kamienia na zwałach”). Nie sposób również zaprzeczyć, że obaj oskarżeni byli „innymi osobami uprawnionymi do wystawienia dokumentu” – oskarżony P. A. jako prezes zarządu spółki (...) Sp. z o.o., a oskarżony J. D. (1) jako kierownik działu sprzętowo-transportowego. Wystawienie rzeczonych faktur, wprawdzie nie zostało dokonane przez nich fizycznie – z uwagi na podział zadań w działalności spółki – jednak wynikało bezpośrednio z zawartego przez nich nieformalnego porozumienia z dyrektorem K. (...) i bez niego nie byłoby możliwe. Sąd uznał przy tym, że działanie oskarżonych przybrało formę współsprawstwa, gdyż każdy z nich swoim zachowaniem zapewnił lub ułatwił realizację uzgodnionego w ramach porozumienia wspólnego przestępczego zamachu na dobro prawem chronione, jakim jest wiarygodność

faktury jako dokumentu o charakterze publicznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2015 r., III KK 159/15).

Sąd uznał natomiast, że zachowanie oskarżonych nie wyczerpało znamion przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. Myśl ta wymaga rozwinięcia.

Odpowiedzialności z art. 286 § 1 k.k. podlega m. in. ten, kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd. A zatem dla zaistnienia przestępstwa oszustwa niezbędne są następujące okoliczności strony przedmiotowej: doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem oraz wprowadzenie tej osoby w błąd. Ta druga okoliczność, tj. wprowadzenie w błąd, wymaga na gruncie niniejszej sprawy starannego omówienia.

„Wprowadzenie w błąd” w orzecznictwie zwykle się rozumieć szeroko, jako każde działanie, które może doprowadzić do powstania błędnego wyobrażenia o rzeczywistości u osoby de facto rozporządzającej mieniem swoim lub cudzym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 maja 2014 r., II AKa 94/14). Chodzi tu zawsze o osobę fizyczną, nawet jeśli pokrzywdzonym jest osoba prawna, bowiem jedynie człowiek – jako istota wyposażona w intelekt i świadomość – może zostać wprowadzona w błąd (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 września 2014 r., II AKa 74/14). W takich przypadkach nie ma wymogu tożsamości osoby fizycznej, działającej w imieniu osoby prawnej, która została wprowadzona w błąd i osoby fizycznej, która – jako upoważniona do podejmowania decyzji majątkowych – dokonała niekorzystnego rozporządzenia mieniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2014 r., IV KK 12/14). Kluczowy jest jednak związek pomiędzy tymi zdarzeniami – niekorzystne rozporządzenie mieniem musi być skutkiem wprowadzenia w błąd, a zatem wprowadzenie w błąd dotyczy musi okoliczności istotnych z punktu widzenia podejmowania decyzji przez daną osobę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 marca 2014 r., II AKa 67/14; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2014 r., II KK 10/13).

Z opisów czynów zarzuconych w akcie oskarżenia nie wynika, jaka osoba (osoby) została wprowadzona w błąd przez działanie oskarżonych. Oskarżyciel przyjął, że do zarzucanego wyłudzenia doszło „po uprzednim sporządzeniu przez inne osoby zatrudnione w tej kopalni dokumentów - «Potwierdzeń wykonania zamówienia», poświadczających nieprawdę w zakresie przeprowadzenia przez firmę (...) Sp. z o. o.» w R. na rzecz KWK „(...)” w R. prac, polegających na «przepychaniu kamienia na zwałach», a zarazem wprowadzających w błąd osoby odpowiedzialne w KWK (...) w R. za merytoryczne rozliczanie faktur VAT”. Wprowadzenie w błąd miałyby zatem dotyczyć osób odpowiedzialnych w K. (...) za merytoryczne rozliczanie faktur VAT. Jednak z opisu czynu wynika, że do owego wprowadzenia w błąd doszło nie na skutek działań oskarżonych, lecz na skutek sporządzenia przez „inne osoby zatrudnione w tej kopalni” dokumentów nazywanych „potwierdzeniami wykonania zamówienia”. Zatem już z samego opisu czynu można wywodzić, że ewentualne wprowadzenie w błąd nie było skutkiem zachowania oskarżonych.

Ustalenia faktyczne prowadzą ponadto do wniosku, że pomysłodawcą całego inkryminowanego proceduru był dyrektor K. (...) J. S. (1). Za swoje działania został on zresztą skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 28 kwietnia 2010 r., sygn. akt IV K (...). To na jego polecenie sporządzane były fikcyjne „potwierdzenia wykonania zamówienia”, jak również za jego zgodą realizowano następnie płatności za fikcyjne faktury przedłożone przez Spółkę oskarżonych. Co więcej, cała operacja (tj. sporządzanie „potwierdzeń wykonania zamówienia”, a następnie pustych faktur VAT przez Spółkę oskarżonych) została wymyślona po to, by umożliwić rozliczenie materiałów granitowych zakupionych przez Spółkę oskarżonych. Miała zatem charakter niejako następczy (wtórny) wobec decyzji dyrektora o rozporządzeniu mieniem K. (...). Innymi słowy: nie sposób powiedzieć, że zapłata za fikcyjne faktury była skutkiem wprowadzenia w błąd. Raczej odwrotnie: wystawienie fikcyjnych faktur było spowodowane ustaleniami dotyczącymi tych płatności. Brak zatem wymaganego przez przepis art. 286 § 1 k.k. związku przyczynowego pomiędzy wprowadzeniem w błąd a niekorzystnym rozporządzeniem mieniem.

Niezależnie od powyższych kontrowersji co do zaistnienia znamion przestępstwa oszustwa w niniejszej sprawie pewnym jest, że za sprawców tego przestępstwa nie mogą zostać uznani oskarżeni. Ich działanie stanowiło bowiem realizację ustaleń dokonanych z osobą reprezentującą pokrzywdzoną K. (...) – dyrektora J. S. (1). W ramach realizacji

tych ustaleń doprowadzili oni do poświadczenia nieprawdy na fakturach VAT (czyn z art. 271 § 1 k.k.), jednak nie czynili tego w zamiarze wprowadzenia innej osoby w błąd i doprowadzenia jej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Co więcej, w rzeczywistości swoim działaniem nikogo w błąd nie wprowadzili, a do faktycznego rozporządzenia mieniem doszło na skutek wcześniejszych ustaleń z władzami K. (...), a nie oszukańczych zabiegów oskarżonych.

W judykaturze podkreśla się, że zasadniczym znamieniem przesądzającym o zaistnieniu przestępstwa oszustwa jest zamiar oszukańczy, przybierający postać tzw. zamiaru bezpośredniego kierunkowego, obejmującego cel i sposób działania sprawcy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 września 2015 r., II AKA 188/15). Sprawca nie tylko musi uzyskać korzyść majątkową, lecz musi także chcieć w tym celu użyć określonego sposobu działania lub zaniechania. Jeżeli jeden z tych elementów nie jest objęty świadomością - nie ma oszustwa, jeżeli któregoś z nich sprawca nie chce, lecz tylko nań się godzi - również nie ma oszustwa (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2014 r., II AKA 317/14). Rzecz jasna, wolą sprawcy objęty być musi także fakt wprowadzenia w błąd (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 czerwca 2014 r., II AKA 142/14). Jak wynika z powyższych rozważań, zamiaru takiego nie sposób przypisać oskarżonym, w szczególności nie mogli działać z zamiarem wprowadzenia w błąd osób, które narzuciły określony (nielegalny) sposób rozliczenia transakcji.

Wreszcie zachowanie oskarżonych nie wypełniło kolejnego znamienia przestępstwa oszustwa, bowiem rozporządzenie mieniem K. (...), do którego doszło w jego skutku, nie miało charakteru rozporządzenia „niekorzystnego”. W orzecznictwie przyjmuje się możliwie szerokie rozumienie pojęcia „niekorzystności” rozporządzenia mieniem. Wszelako błędem byłoby uznanie, że każde rozporządzenie jest rozporządzeniem niekorzystnym. W grę wchodzić muszą jakiegokolwiek niekorzystne zmiany w sytuacji majątkowej pokrzywdzonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., III KK 148/15). O „niekorzystnym rozporządzeniu mieniem” decyduje brak oczekiwanego efektu w zamian za to „rozporządzenie mieniem” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 września 2015 r., II AKA 299/15). W sprawie niniejszej warunek ten nie został spełniony. Rozporządzenie mieniem K. (...) na rzecz (...) wywołało wymierny i zamierzony, choć niejako pośredni, efekt w postaci dostarczenia kostki granitowej na teren budowy kościoła w R. K.. Co więcej, ilość i cens kostki, jej producent, sposób transportu, miejsce dostarczenia i wszelkie inne szczegóły zostały ustalone przez wydelegowanego do tego zadania pracownika K. (...). Brak zatem podstaw by twierdzić, że to działanie oskarżonych, polegające na wywołaniu błędnego wyobrażenia o okolicznościach, doprowadziło do podjęcia określonych decyzji przez pracowników K. (...) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., III KK 148/15).

W rezultacie Sąd zmodyfikował zarówno opis, jak i kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonym P. A. i J. D. (1) i uznał ich winnymi tego, że w okresie od 5 października 2005 r. do 31 marca 2006 r. w R., w wykonaniu nieformalnego porozumienia z dyrekcją KWK „(...)” dotyczącego usunięcia szkód górniczych powstałych (również) w traktach pieszych wokół Kościoła pod wezwaniem (...) w R. K. w sposób zgodny z zaleceniami konserwatorów zabytków, to jest przez położenie nawierzchni z kostki granitowej zamiast behatonowej – świadomie wykorzystując wypełnione przez inne osoby druki wewnętrzne, nie odzwierciedlające stanu faktycznego – 163 „potwierdzenia wykonania zamówienia” - doprowadzili do wystawienia przez firmę „(...)” Sp. z o.o. w R. poświadczających nieprawdę w zakresie wykonanych robót dokumentów w postaci faktur VAT: nr (...) z dnia 14 października 2005 r., nr (...) z dnia 14 października 2005 r., nr (...) z dnia 21 października 2005 r., nr (...) z dnia 26 października 2005 r., nr (...) z dnia 2 listopada 2005 r., faktury nr (...) z dnia 4 listopada 2005 r., nr (...) z dnia 18 listopada 2005 r., nr (...) z dnia 25 listopada 2005 r., nr (...) z dnia 1 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 6 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 13 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 16 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 23 grudnia 2005 r., nr (...) z dnia 2 stycznia 2006 r., nr (...) z dnia 24 marca 2006 r. i nr (...) z dnia 3 kwietnia 2006 r., co stanowi czyn z art. 271 § 1 k.k.

Oskarżony A. S. (1)

A. S. (1) został oskarżony o to, że udzielił pomocy ustalonym pracownikom K. (...) do wystawienia łącznie 163 dokumentów - „Potwierdzeń wykonania zamówienia”, poświadczających nieprawdę w zakresie przeprowadzenia przez firmę „(...)” Sp. z o.o. na rzecz K. (...) prac, polegających na „przepychaniu kamienia na zwałach”, w ten sposób,

że naniósł w ich treści adnotację dotyczącą czasu pracy, zakresu robót i danych osobowych operatora maszyny, tj. o czyn z art. 18 §3 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k.

Powyższy opis czynu i jego kwalifikacja prawna opierają się na niewłaściwej interpretacji pojęcia „dokumentu” z art. 271 § 1 k.k. W orzecznictwie i literaturze dominuje pogląd, że dokument, o jakim mowa we wskazanym przepisie, musi nie tylko spełniać wymogi określone w art. 115 § 14 k.k., ale ponadto musi być wystawiony przez funkcjonariusza publicznego lub inną osobę do tego uprawnioną i zawierać w swojej treści poświadczenie, któremu przysługuje cecha zaufania publicznego, a w związku z tym domniemanie prawdziwości. Musi zatem rodzić nie tylko określone jego treścią i zakresem działania skutki prawne, ale wykraczać powodowanymi przez jego wystawienie skutkami prawnymi niejako „na zewnątrz” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 maja 2015 r., II AKa 98/15 i przywołane tam liczne orzeczenia oraz wypowiedzi doktryny). A contrario należy uznać, że nie korzystają z ochrony art. 271 k.k. przykładowo: dokumenty kasowe, sporządzone dla potrzeb księgowości spółki, dokumenty sporządzane przez funkcjonariuszy dla wewnętrznych celów urzędowych (np. notatki służbowe), dokumenty regulujące zobowiązania między osobami fizycznymi lub prawnymi, oświadczenia woli lub wiedzy, wykorzystywane w toczącym się na podstawie przepisów prawa postępowaniu przed organami władzy publicznej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 października 2013 r., II AKa 155/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 2 czerwca 2015 r., II AKa 80/15).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy trzeba uznać, że „potwierdzenia wykonania zamówienia” wystawiane przez pracowników K. (...) nie spełniają przesłanek do uznania ich za dokumenty chronione przez art. 271 k.k. Uprawnienie do ich wystawiania nie wynikało bowiem z żadnych przepisów prawa powszechnie obowiązującego ani prawa wewnętrznego. W szczególności nie wynikało z obowiązujących wówczas przepisów regulujących ruch zakładu górniczego. Nie było również przewidziane w regulaminach czy instrukcjach (...) S.A. (**por. pismo (...) S.A. z dnia 16 marca 2016 r. – k. 1251**). Dokumenty te stanowiły jedynie potwierdzenie ze strony zamawiającego, że zamówione usługi została zrealizowane zgodnie z umową, a więc należy je uznać za „dokument regulujący zobowiązania między osobami fizycznymi lub prawnymi” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 października 2013 r., II AKa 155/13). Dokument tego rodzaju nie był znany większości przesłuchanych świadków, w tym pracowników księgowości K. (...). Świadczy o to o jego niewielkiej praktycznej doniosłości.

Wobec powyższego Sąd uznał, że dokumenty o nazwie „potwierdzenie wykonania zamówienia”, wystawiane przez pracowników K. (...), nie mogą zostać uznane za dokumenty w rozumieniu art. 271 k.k. Tym samym sporządzenie tychże dokumentów, pomimo zawarcia w nich nieprawdziwych danych, nie może zostać uznane za poświadczenie nieprawdy co do okoliczności mającej znaczenie prawne przez inną osobę uprawnioną do wystawienia dokumentu, o którym mowa w art. 271 k.k. Należało zatem również uznać, że udzielanie pomocy do sporządzenia tychże dokumentów poprzez naniesienie w ich treści adnotacji dotyczącej czasu pracy, zakresu robót i danych osobowych operatora maszyny, tj. czyn zarzucany oskarżonemu A. S. (1), pozostaje poza zakresem kryminalizacji. W konsekwencji Sąd uniewinnił oskarżonego A. S. (1).

Wymiar kary i warunki środka probacyjnego

Oskarżony J. J. (2)

Przestępstwo przypisane oskarżonemu J. J. (2) (art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.) zagrożone jest karą od 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności. Sąd uznał, że karą adekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu będzie kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a ponadto – na mocy art. 33 § 2 k.k. – grzywna w wysokości 100 stawek po 75 zł każda. Określając wymiar kary Sąd miał na uwadze z jednej strony znaczny rozmiar dokonanej szkody, świadczący o znacznej społecznej szkodliwości czynu, z drugiej zaś sposób działania sprawcy, który nie cechował się szczególnym natężeniem złej woli. Trzeba bowiem zaznaczyć, że oskarżony jedynie wykorzystał błąd wywołany działaniem dyrekcji K. (...). Przedstawił właściwemu pracownikowi K. (...) kosztorys, który został bez zastrzeżeń zaakceptowany, mimo iż uwzględnił konieczność zapłacenia po raz drugi za ten sam materiał granitowy. Poza tym jednak oskarżony wywiązał się ze zleconych prac, część materiału zakupił z

własnych środków. Jego działalność miała zatem jedynie incydentalnie charakter przestępczy i generalnie stanowiła normalną działalność gospodarczą. Majątkowa motywacja przestępstwa wymagała dodatkowo sięgnięcia – na mocy art. 33 § 2 k.k. – po karę grzywna w wysokości 100 stawek po 75 zł każda. Wysokość stawek orzeczonej grzywny podyktowana została możliwościami majątkowymi oskarżonego.

Wymierzając karę pozbawienia wolności Sąd zdecydował się skorzystać z instytucji zawieszenia jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata (w brzmieniu względniejszym dla oskarżonego, tj. sprzed dnia 1 lipca 2015 r.). W ocenie Sądu będzie to wystarczające dla osiągnięcia wobec oskarżonego J. J. (2) celów kary, w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Należy bowiem mieć na uwadze, że oskarżony nie wchodził jak dotąd w konflikty z prawem, utrzymywał się z prowadzonej uczciwie działalności gospodarczej. Nie miał również kontaktów ze światem przestępczym, a jego penalizowane zachowanie stanowiło raczej wyzyskanie powstałej sposobności, niż zaplanowane z premedytacją oszustwo.

Na mocy art. 72 § 2 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego do naprawienia w okresie próby wyrządzonej pokrzywdzonej K. (...) szkody w części, tj. zapłaty kwoty 100.000 zł. Szkada przypisana oskarżonemu na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych wyniosła 161.775,01 zł. Sąd uznał jednak, że objęcie oskarżonego obowiązkiem naprawienia całości szkody naruszałoby względy słuszności, pokrzywdzony bowiem wydatnie przyczynił się do powstania szkody, aranżując nieewidencjonowane nabycie materiałów granitowych. Oskarżony wykorzystał jedynie nieprawidłowości powstałe w księgowości K. (...) niezależnie od niego. W orzecznictwie wskazuje się, że przyczynienie się pokrzywdzonego jest jedną z przesłanek uzasadniających odstąpienie od nałożenia na sprawcę obowiązku naprawienia całości szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012 r., IV KK 365/11).

Oskarżenia P. A. i J. D. (1)

Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne o czyn z art. 271 § 1 k.k. wobec oskarżonych P. A. i J. D. (1) na okres próby dwóch lat. Zgodnie z art. 66 § 1 k.k. możliwość taka zachodzi, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Sąd uznał, że wymogi te zostały spełnione wobec oskarżonych P. A. i J. D. (1).

W orzecznictwie podkreśla się, że zasadniczym warunkiem skorzystania z tej instytucji jest uprzednia niekaralność sprawcy za przestępstwo umyślne (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2013 r., III KK 39/13). Warunek ten wobec obydwóch oskarżonych został spełniony „z nawiązką”, gdyż oskarżeni nie byli jak dotąd w ogóle karani. Ich dotychczasowy sposób życia, właściwości i warunki osobiste – jako przedsiębiorców niemających żadnych kontaktów ze światem przestępczym – pozwalają wierzyć, że warunkowe umorzenie postępowania spełni wobec nich wychowawczą funkcję omawianej instytucji. Okoliczności przestępstwa, jak wynika z części faktualnej uzasadnienia, nie budzą wątpliwości, a w szczególności pozwoliły ustalić stopień winy i społecznej szkodliwości czynu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011 r., III KK 159/11). W świetle dokonanych ustaleń faktycznych należy zatem uznać, że wina oskarżonych nie była znaczna. Nie zamierzali bowiem doprowadzić kogokolwiek do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, nie działali w celu uzyskania jakiegokolwiek korzyści, lecz jedynie przystali na niezgodny z prawem sposób załatwienia określonego zlecenia. Nie bez znaczenia jest również motywacja przyświecająca ich działaniu, jaką było doprowadzenie do realizacji inwestycji istotnej dla lokalnej społeczności ze względów kultowych, historycznych, estetycznych i kulturalnych. Również szkodliwość społeczna ich czynu była niewielka, gdyż niczyje interesy majątkowe nie zostały w jego wyniku naruszone. Naruszona została jedynie abstrakcyjnie rozumiana wiarygodność dokumentu publicznego, jakim jest faktura VAT. Szkada, jaka istotnie powstała w majątku K. (...) (na skutek działania oskarżonego J. J. (2)), wykraczała bowiem poza dające się przewidzieć skutki działania oskarżonych.

Dodatkowo, aby reakcja karna wobec oskarżonych nie miała charakteru iluzorycznego, Sąd na mocy art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt. 7 k.k. i art. 43a § 1 k.k. orzekł od oskarżonych świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy

Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Od oskarżonego P. A. zasądził świadczenie w kwocie 10.000 zł, a od oskarżonego J. D. (1) świadczenie w kwocie 7.500 zł, co wynika z pełnionych przez nich ról w całym procederze i pośrednio – w spółce (...)sp. z o.o. W orzecznictwie wskazuje się, że świadczenie pieniężne, o którym mowa we wskazanych przepisach należy traktować jako środek racjonalnej polityki karnej, w szczególności zaś winno być stosowane w celu zapobiegania przestępstwom i kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2015 r., II KK 167/15). Cele te spełni również w niniejszej sprawie.

Pozostałe postanowienia

Sąd na mocy art. 2 i 3 ustawy z dnia 23.06.73r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego J. J. (2) na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 1.800 zł, zaś na mocy art. 7 tej ustawy od oskarżonych P. A. i J. D. (1) zasądził opłatę w wysokości 100 zł od każdego z nich. Nadto na mocy art. 633 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k. i art. 627 k.p.k. obciążył oskarżonych wydatkami poniesionymi dotychczas w sprawie przez Skarb Państwa. W zakresie dotyczącym oskarżonego A. S. (1) kosztami procesu obciążono Skarb Państwa, ponieważ oskarżony ten został uniewinniony.

SSO Sewer Skumiał